

गोंय विद्यापीठ

ताळगांव पठार,

गोंय - ४०३ २०६

फोन : +९१-८६६९६०९०४८

Goa University

Taleigao Plateau, Goa-403 206

Tel : +91-8669609048

Email : registrar@unigoa.ac.in

Website : www.unigoa.ac.in

(Accredited by NAAC)

GU/Acad –PG/BoS -NEP/2024-25/793

Date: 20.02.2025

CIRCULAR

Ref: GU/Acad –PG/BoS -NEP/2024/201 dated 06.06.2024

In supersession to the above referred Circular, the Syllabus of Semester I to VIII of the **Bachelor of Arts in Marathi** Programme is attached with following changes.

1. Added list of Courses to be offered under Double Major for the Bachelor of Arts in Marathi Programme.
2. Number of Credits for VET Courses MAR-221, MAR-321 & MAR-322 shall be 3T+1P instead of 4T.

The Dean/ Vice-Deans of the Shenoi Goembab School of Languages and Literature and Principals of the Affiliated Colleges offering the **Bachelor of Arts in Marathi** Programme are requested to take note of the above and bring the contents of the Circular to the notice of all concerned.

(Ashwin V. Lawande)

Deputy Registrar – Academic

To,

1. The Dean, Shenoi Goembab School of Languages and Literature, Goa University.
2. The Vice-Deans, Shenoi Goembab School of Languages and Literature, Goa University.
3. The Principals of Affiliated Colleges offering the Bachelor of Arts in Marathi Programme.

Copy to:

1. The Director, Directorate of Higher Education, Govt. of Goa
2. The Chairperson, BOS in Marathi.
3. The Controller of Examinations, Goa University.
4. The Assistant Registrar, UG Examinations, Goa University.
5. Directorate of Internal Quality Assurance, Goa University for uploading the Syllabus on the University website.

Programme Structure for Semester I to VIII Under Graduate Programme - Marathi

Semester	Major -Core	Minor	MC	AEC	SEC	I	D	VAC	Total Credits	Exit
I	MAR-100 मराठी कथेच्या प्रांगणात (In the Paradise of Marathi Story) (4)	MAR-111 गोमंतकातील लोकसंस्कृती आणि लोकपरंपरा (Goan Folk Culture and Tradition) (4)	MAR-131 मराठी साहित्यानंद (Joy of Marathi Literature) (३)		MAR-141 संप्रेषण कौशल्य : सूत्रसंचालन (Communication Skill: Compering) (1T+2P)					
II		MAR-112 एकांकिका: एक वाङ्मय प्रकार (One Act Play - A Form of Literature) (4)	MAR-132 माहितीपट निर्मिती (Documentary Creation) (३)		MAR-142 चित्रपट आस्वाद (Film Appreciation) (1T+2P)					MAR-161 देवनागरी टंकलेखन (Devanagari typing) (4)
III	MAR-200 कविता: एक वाङ्मय प्रकार (Poetry: A form of Literature) (4) MAR-201 प्रवासवर्णन: एक वाङ्मय प्रकार (Travelogue: A form of Literature) (4)	MAR-211 मुद्रितशोधन आणि संपादन कौशल्य (Proof reading and editing skills) (४)	MAR-231 जाहिरात लेखन (Advertising Writing) (3)	MAR-251 व्यक्तिमत्व विकास (Personality Development) (2)	MAR-241 संप्रेषण कौशल्य: मुलाखत (Communication Skills: Interviewing (1T+2P)					

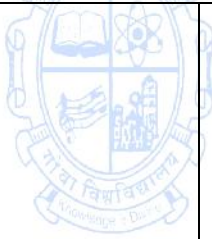
IV	MAR-202 मराठी व्याकरण (Marathi Grammar) (4)								
	MAR-203 काव्यशास्त्र (Poetics) (4)								
	MAR-204 व्यक्तीचित्रण (Character sketch) (2)	MAR-221 प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्य (Writing skills for media) (4)		MAR-252 ग्रंथपरीक्षण (Book review) (2)					
	MAR-205 गोवा मुक्तीसंग्राम आणि मराठी साहित्य (Goan freedom struggle and Marathi Literature) (4)								MAR-261 वातमीलेखन (News Writing) (4)

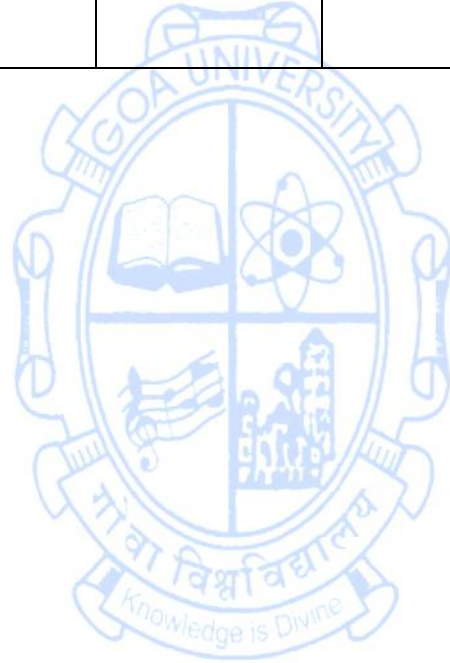
V	<p>MAR-300 प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६५०) (Ancient history of Marathi literature (beginning till 1650) (4)</p>								
	<p>MAR-301 रससिद्धांत आणि काव्यानंदमीमांसा (Rasa Theory and poetic appreciation) (4)</p>	<p>MAR-321 संवाद आणि पटकथा लेखन (Dialogues and Screenplay writing) (4)</p>				<p>MAR-361 (Internship) मराठी भाषेची अभिवृद्धी (Accretion of Marathi language) (2)</p>			
	<p>MAR-302 मुक्तीपूर्व गोमंतकीय नियतकालिके (Pre-liberation Goan Magazine's) (2)</p>								
	<p>MAR-303 साठोत्तरी मराठी साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह</p>								

	(Trends in Marathi literature post 1960) (4)								
VI	<p>MAR-304 प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६५० ते १८१८) (Ancient history of Marathi literature (1650 - 1818) (4)</p> <p>MAR-305 आत्मचरित्र एक साहित्य प्रकार (Autobiography : A form of literature) (4)</p> <p>MAR-306 साहित्यसमीक्षा (Literary criticism) (4)</p>	<p>MAR-322 आंतरजालासाठी मराठी लेखन (Writing for the Web in Marathi) (4)</p>							

	MAR-307 अभ्यास प्रकल्प (Project) (4)									
VII	MAR-400 मराठी व्याकरणाचे पुनरावलोकन (Review of Marathi Grammar) (4) MAR-401 आधुनिक मराठी साहित्याचा इतिहास (१८१८ ते १९४७) (History of Modern Marathi Literature (1818 to 1947) (4) MAR-402 साहित्य विचार (Theory of Literature) (4)	MAR-411 गोमंतकीय वाङ्मयाचा अभ्यास (Study of Goan Marathi literature) (4) OR MAR-412 मराठीतील विनोदी साहित्य (Humorous literature in Marathi) (4)								

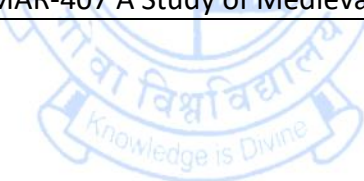
	<p>MAR-403 संशोधनाच्या विविध पद्धती (Types of research methodologies) (4)</p>								
VIII	<p>MAR-404 भाषाविज्ञान परिचय (Introduction to the linguistics) (4)</p> <p>MAR-405 आधुनिक मराठी साहित्याचा इतिहास (१९४७ ते २०२०) (History of Morden Marathi Literature (1947 till 2020) (4)</p> <p>MAR-406 एका साहित्यप्रकाराचा अभ्यास – नाटक (4)</p>	<p>MAR-413 १९६० नंतरच्या निवडक साहित्यकृतींचा अभ्यास (A study of selected literary works after 1960) (4)</p> <p>OR</p> <p>MAR-414 दलित साहित्याचा अभ्यास (A study of Dalit Litreature) (4)</p>							

	<p>MAR-407 मध्यकालीन लेखकांचा अभ्यास (A Study of Medieval Writers) (4)</p>									
--	---	--	--	---	--	--	--	--	--	--

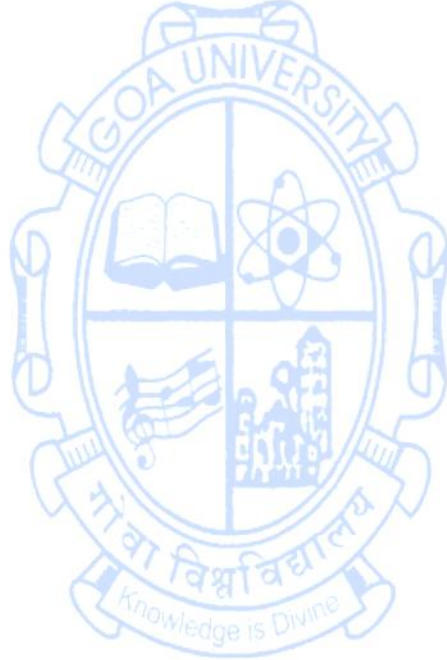
UG Degree (Honours) / (Honours with research) Programme with Double Major		
SEM	COURSE	COURSE NAME
I	Major-A1 (4)	
II	Major-B1 (4)	
III	Major-A2 (4) 60%	MAR-200 Poetry: A Form of Literature (4)
	Major-B2 (4) 40%	MAR-201 Travelogue: A Form of Literature (4)
IV	Major-A3 (4) 60%	MAR-202 Marathi Grammar (4)
	Major-A4 (4) 60%	MAR-203 Poetics (4)
	Major-A5 (2) 60%	MAR-204 Character Sketch (2)
	Major-B3 (4) 40%	MAR-205 Goan Freedom struggle and Marathi Literature (4)
V	Major-A6 (4) 60%	MAR-300 Ancient history of Marathi literature (beginning till 1650) (4)
	Major-A7 (4) 60%	MAR-301 Rasa Theory and Poetic appreciation (4)
	Major-A8 (2) 60%	MAR-302 Pre-liberation Goan Magazine's (2)
	Major-B4 (4) 40%	MAR-303 Trends in Marathi Literature post 1960 (4)
VI	Major-A9 (4) 60%	MAR-304 Ancient history of Marathi literature (1650-1818) (4)
	Major-A10(4) (P) 60%	MAR-307 Project (4)
	Major-B5 (4) 40%	MAR-305 Autobiography: a form of Literature (4)
	Major-B6 (4) 40%	MAR-306 Literary Criticism (4)
VII	Major-A11 (4) 60%	MAR-400 Review of Marathi Grammar (4)
	Major-A12 (4) 60%	MAR-401 History of Modern Marathi Literature (1818-1947) (4)
	Major-B7 (4) 40%	MAR-402 Theory of Literature (4)
	Major-B8 (4) 40%	MAR-402 Types of Research Methodologies (4)
VIII	Major-A13 (4) 60%	MAR-404 Introduction to the Linguistics (4)
	Major-A14 (4) 60%	MAR-405 History of Modern Marathi Literature (1947-2020) (4)
	Major-B9 (4) 40%	MAR-406 A Study of Form of Literature- Drama (4)
	Major-B10 (4) 40%	MAR-407 A Study of Medieval writers (4)

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course code : MAR-100
Title of the Course : मराठी कथेच्या प्रांगणात (In the Paradise of Marathi Story)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2023-2024

पूर्वापेक्षित	विद्यार्थ्यांना मराठी कथेची ओळख असावी. विद्यार्थ्यांना महत्त्वाच्या मराठी कथाकारांचा प्राथमिक परिचय असावा.	
उद्दिष्टे	१. कथा या वाङ्मयप्रकाराची संकल्पना आणि स्वरूप स्पष्ट करणे. २. मराठी कथेचा प्रवास उलगडून दाखविणे. ३. पाठ्यपुस्तकाच्या आधारे विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारच्या कथांचा परिचय करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	कथा या साहित्यप्रकाराची ओळख	१५
द्वितीय श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक – सहा कथाकार, संपा. भालचंद्र फडके (कथा क्र. १ ते ५)	१५
तृतीय श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक – सहा कथाकार, संपा. भालचंद्र फडके (कथा क्र. ६ ते १०)	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक – सहा कथाकार, संपा. भालचंद्र फडके (कथा क्र. ११ ते १५)	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. कुलकर्णी, दा. वि, मराठी कथा : स्वरूप आणि आस्वाद, स्वाध्याय महाविद्यालय प्रकाशन, पुणे, १९७६. २. जोशी, सुधा, कथा : संकल्पना आणि समीक्षा, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, २०१२. ३. देशपांडे, अ. ना. , आधुनिक वाङ्मयाचा इतिहास, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, १९७०. ४. नाडकर्णी, एस. एस. कोमरपंत, सोमनाथ, गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड दुसरा, गोमंतक मराठी अकादमी प्रकाशन, २००३. ५. प्रभुदेसाई, वि. बा., घवी, रवीन्द्र, गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड पहिला, गोमंतक मराठी अकादमी प्रकाशन, २००३. ६. फडके, ना. सी., लघुकथा लेखन मंत्र आणि तंत्र, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, १९५२. ७. भागवत, श्री. पु. आणि इतर, साहित्य : अध्यापन आणि प्रकार, पॉप्युलर प्रकाशन व मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९८७. ८. हातकणंगलेकर, म. द., मराठी कथा : रूप आणि परिसर, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे, १९८६. ९. सोमण, अंजली, 'मराठी कथा: स्थितीगती', प्रतिमा प्रकाशन पुणे, १९९५.	
शैक्षणिक फलित	१. कथा या साहित्यप्रकाराची ओळख विद्यार्थ्यांना होईल. २. महत्त्वाचे कथाकार व मराठी कथेतील महत्त्वाचे प्रवाह यांचा परिचय विद्यार्थ्यांना होईल. ३. आधुनिक मराठी कथालेखनाचा प्रवास अवगत होईल.	

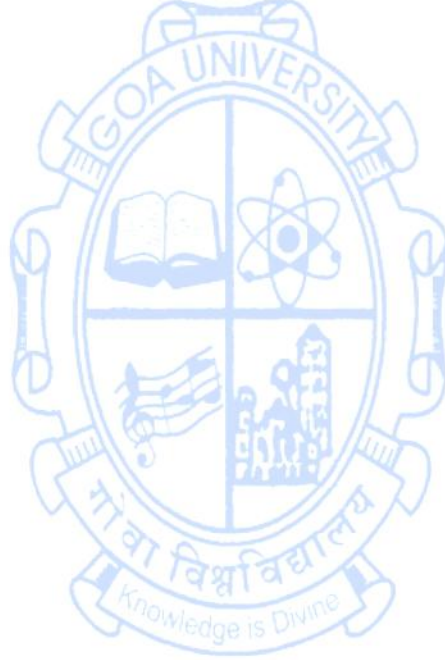
४. सर्जनशील कथालेखन करावयास विद्यार्थी प्रवृत्त होतील.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course code : MAR-111
Title of the Course : गोमंतकीय लोकसंस्कृती आणि लोकपरंपरा (Goan Folk Culture And Folk Tradition)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2023-2024

पूर्वापेक्षित	विद्यार्थ्यांना गोमंतकीय लोकसंस्कृती, लोकपरंपरा आणि लोकसाहित्य यांची प्राथमिक ओळख असणे आवश्यक.	
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना गोमंतकीय लोकसंस्कृती आणि लोकपरंपरा यांचा परिचय करून देणे. २. गोमंतकीय लोकगीते, लोककथा आणि लोकनृत्यांच्या अभ्यासातून गोमंतकाची संस्कृती व इतिहास तसेच समाजजीवन यांची ओळख करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	गोमंतकीय लोकसंस्कृती आणि लोकपरंपरा यांचा परिचय	१५
द्वितीय श्रेयांकन	गोमंतकीय लोकगीते आणि लोककथा (स्वरूप, वैशिष्ट्ये, प्रकार)	१५
तृतीय श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक - काणी काणी कोतवा - डॉ. पांडुरंग फळदेसाई	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक - ऋणानुबंध लोकवेदाचे - सरोजनी भिवा गावकर	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पावर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिकीकरण, शैक्षणिक सहल, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. मांडे, प्रभाकर, लोकसाहित्याचे स्वरूप, गोदावरी प्रकाशन, अहमदनगर, १९८९. २. शिंदे, विश्वनाथ, लोकसाहित्य मीमांसा (खंड १ व २), स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१२. ३. खेडेकर, विनायक, लोकसरिता : गोमंतकीय जनजीवनाचा समग्र अभ्यास, गोवा कला अकादमी, पणजी, १९८०. ४. केरकर, राजेंद्र पांडुरंग, गोमंतकाची सांस्कृतिक संचिते, गोवा सरकार, कला व संस्कृती संचालनालय, गोवा, २००५. ५. खेडेकर, विनायक विष्णू, गोवा संस्कृतिबंध, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२. ६. गंधारे, द. के, रोंगटे, तुकाराम, मिसाळ निवृत्ती, 'लोकसाहित्य : कला आणि संस्कृती', शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१३. ७. खेडेकर, विनायक विष्णू, गोवा लम्नाख्यान, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२. ८. व्यवहारे, शरद, लोकसंस्कृतीचे अंतः प्रवाह, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९९. ९. व्यवहारे, शरद, लोकरंजनाची पारंपारिक माध्यमे, स्वरूप प्रकाशन, पुणे, १९९८. १०. केरकर, पौर्णिमा, राजेंद्र, गोव्यातील धालोत्सवाचे स्वरूप, गोमंतक मराठी अकादमी, गोवा, २०१२. ११. गोमंतकीय मराठी वाङ्मयचा इतिहास, खंड २, गोमंतक मराठी अकादमी, गोवा, २००३. १२. भवाळकर, तारा, लोकसाहित्याच्या अभ्यासदिशा, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००९. १३. भागवत, दुर्गा, लोकसाहित्याची रूपरेखा, मुंबई मराठी ग्रंथालय, १९५६.	

	<p>१४. भागवत, दुर्गा, धर्म आणि लोकसाहित्य, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, मुंबई, १९७५. १५. भोसले, द. ता., लोकसंस्कृती : स्वरूप आणि विशेष, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००४.</p>
शैक्षणिक फलित	<p>१. विद्यार्थ्यांना गोमंतकीय लोकसंस्कृती आणि लोकपरंपरा यांचा परिचय होईल. २. गोमंतकीय लोकगीते, लोककथा आणि लोकनृत्यांच्या अभ्यासातून गोमंतकाची संस्कृती व इतिहास तसेच समाजजीवन यांची ओळख होईल. ३. गोमंतकीय लोकसंस्कृती, लोकपरंपरा व लोककला याविषयी अधिक अभ्यास करण्यास विद्यार्थी प्रवृत्त होतील. ४. गोमंतकातील लोकसाहित्याच्या अभ्यासाला गती मिळेल.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-112
Title of the Course : एकांकिका: एक वाङ्मयप्रकार One Act Play – A Form of Literature
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. मराठीतील एकांकिका या वाङ्मयप्रकाराचा प्राथमिक परिचय असणे आवश्यक. २. काही एकांकिकांचे वाचन केलेले असणे आवश्यक.	
उद्दिष्टे	१. एकांकिका लेखनाचे स्वरूप व संकल्पना विद्यार्थ्यांना समजावणे. २. एकांकिका या वाङ्मयप्रकाराचे नाटक या वाङ्मयप्रकारापेक्षा असलेले वेगळेपण अधोरेखित करणे. ३. मराठीतील एकांकिका लेखनाच्या वाटचालीची ओळख विद्यार्थ्यांना करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांच्या मनात या वाङ्मयप्रकाराबद्दल कुतूहल निर्माण करणे.	
	तास	
प्रथम श्रेयांकन	एकांकिका या नाट्यप्रकाराची संकल्पना, स्वरूप व त्याचे वेगळेपण	१५
द्वितीय श्रेयांकन	उपयोजित पुस्तक : निवडक मराठी एकांकिका – संपा. सुधा जोशी, रत्नाकर मतकरी (१ ते ५)	१५
तृतीय श्रेयांकन	निवडक मराठी एकांकिका – संपा. सुधा जोशी, रत्नाकर मतकरी (६ ते ०९)	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक - निवडक मराठी एकांकिका संपा. सुधा जोशी, रत्नाकर मतकरी (१० ते १३)	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पावर पॉइंट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रत्यक्षानुभव, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. नाईक, राजीव, प्रवीण भोळे, (संपा.) भारतीय प्रयोगकलांचा परिचय व इतिहास : नाट्य परिचय, लोक वाङ्मय गृह, पुणे, २०१० २. कुलकर्णी, आरती, नट्यावलोकन, विजय प्रकाशन, नागपूर, २०१८ ३. देशपांडे, वि. भा. नाट्यरंग, विमल प्रकाशन, पुणे, १९८६. ४. एकांकिका विशेषांक – पंचधारा, जुलै – सप्टेंबर २०१५ ५. देशपांडे, अ. ना., 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (भाग एक व दोन),' व्हिनस प्रकाशन पुणे, १९७० ६. 'मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास – अर्वाचीन काळ', स्नेहवर्धन प्रकाशन पुणे, २००९ ७. देशपांडे, वि. भा. नाट्यरंग, विमल प्रकाशन, पुणे, १९८६. ८. कुलकर्णी, आरती, नट्यावलोकन, विजय प्रकाशन, नागपूर, २०१८ ९. देशपांडे, वि. भा., मराठी नाटक –नाटककार: काळ आणि कर्तृत्व खंड १. दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००८	
शैक्षणिक फलित	१. विद्यार्थ्यांना एकांकिका या वाङ्मय प्रकाराची ओळख होते. २. विद्यार्थी वेगवेगळ्या प्रकारच्या एकांकिका वाचतात. ३. विद्यार्थी एकांकिका लेखन करतात. ४. विद्यार्थी नाट्यसमीक्षण करतात.	

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course code : MAR-131
Title of the Course : मराठी साहित्यानंद (Joy of Marathi Literature)
Number of Credits : 03
Effective from AY : 2023-2024

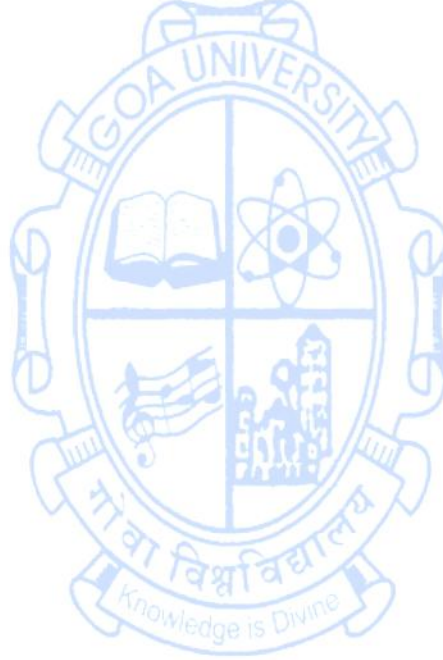
पूर्वापेक्षित	मराठी भाषेबद्दल आवड व मराठी साहित्याबद्दल उत्सुकता असणे आवश्यक.	
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांच्या मनात मराठी साहित्याबद्दल आवड निर्माण करणे. २. समृद्ध मराठी साहित्यातील सौंदर्य त्यांच्या लक्षात आणून देणे. ३. मराठी साहित्यातील विविध प्रकारांची तोंडओळख करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	निवडक कविता (नवा शिपाई – केशवसुत, श्रावणमास – बालकवी, कणा – कुसुमाग्रज, माझ्या गोव्याच्या भूमीत – बा. भ. बोरकर, गणपत वाणी, बा. सी. मर्ढेकर, कुब्जा – इंदिरा संत, तुमचंच नाव लिवा – नारायण सुर्वे)	१५
द्वितीय श्रेयांकन	निवडक कथा (बिजेची कोर – लक्ष्मणराव सरदेसाई, निमाची निमा – रत्नाकर मतकरी, कबुतरे – गंगाधर गाडगीळ, माझ्या बापाची पेंड – द. मा. मिरासदार, धिंड – शंकर पाटील, जानकी देसाईचे प्रश्न - विजया राजाध्यक्ष, शल्य – उर्मिला पवार)	१५
तृतीय श्रेयांकन	नाटक : प्रेमा तुझा रंग कसा – वसंत कानेटकर	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉईन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. कुलकर्णी, दा. वि, मराठी कथा : स्वरूप आणि आस्वाद, स्वाध्याय महाविद्यालय प्रकाशन, पुणे, १९७६. २. जोशी, सुधा, कथा : संकल्पना आणि समीक्षा, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, २०१२. ३. एकांकिका विशेषांक – पंचधारा, जुलै – सप्टेंबर २०१५ ४. पुरोहित के. ज., 'जोशी सुधा, मराठी कथा: विसावे शतक', मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४ ५. जोशी सुधा, 'मराठी कथा: संकल्पना व समीक्षा', मौज प्रकाशन, मुंबई, २००० ६. तेंडुलकर रमेश, 'मराठी रोमॅण्टिक काव्यप्रतिभा', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९१ ७. देशपांडे अ. ना., 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (भाग एक व दोन)', व्हिनस प्रकाशन पुणे, १९७० ८. 'मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास – अर्वाचीन काळ', स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००९.	
शैक्षणिक फलित	१. विद्यार्थ्यांच्या मनात मराठी साहित्याबद्दल आवड निर्माण होईल. २. मराठी भाषा व साहित्य यांतील सौंदर्य त्यांच्या प्रत्ययास येईल. ३. मराठी साहित्यातील वैविध्य त्यांना ज्ञात होईल. ४. सर्जनशील लेखन करण्यास विद्यार्थी प्रवृत्त होतील.	

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course code : MAR-132
Title of the Course : माहितीपट निर्मिती (Documentary Creation)
Number of Credits : 03
Effective from AY : 2023-2024

पूर्वापेक्षित	१. मराठी भाषा लेखन-वाचन आणि आधुनिक तंत्रज्ञान या विषयी आवड असणे आवश्यक. २. काही माहितीपट पाहिलेले असावेत.
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना माहितीपटांचे महत्त्व समजावून सांगणे. २. मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान यांची सांगड घालणे. ३. विद्यार्थ्यांमध्ये भाषिक आणि तांत्रिक कौशल्य विकसित करणे.
	तास
प्रथम श्रेयांकन	माहितीपट : स्वरूप, महत्त्व आणि तंत्र १५
द्वितीय श्रेयांकन	माहितीपट निर्मिती : विषय निवड, निकष आणि पूर्वतयारी, प्रत्यक्ष ध्वनीचित्रमुद्रण १५
तृतीय श्रेयांकन	माहितीपट संपादन १५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, स्टुडीओला भेट, प्रात्यक्षिक, शैक्षणिक सहल, इ.
संदर्भग्रंथ	१. भारत, हंडीबाग, सरकटे सदाशिव (संपा.) दृक्-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, एज्युकेशनल पब्लिशर्स, औरंगाबाद, २००४. २. भारत, हंडीबाग, सरकटे सदाशिव (संपा.) दृक्-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, एज्युकेशनल पब्लिशर्स, औरंगाबाद, १९९८. ३. टाटके, नीलम, कला संभाषणाची, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे, २००६. ४. नसिराबादकर, ल. रा., व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९३. ५. वडगबळाकर, श्रुती, 'वक्तृत्व आणि संभाषण कौशल्य', सुविद्या प्रकाशन, सोलापूर, २०१७. ६. लागू श्रीराम, वाचिक अभिनय, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २०२०. ७. भागवत, यशोदा, बोलका कॅमेरा, मौज प्रकाशन, मुंबई, २००२. ८. लागू श्रीराम, आवाज आणि संवाद, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८७. ९. सपकाळ, अनिल, मराठी चित्रपटाची पटकथा, द्वितीय आवृत्ती, अनुबंध प्रकाशन, पुणे, २०११. १०. प्रभाकर, मनोहर, संपादन एवम् मुद्रण तकनिक, पुलित्झर संचार अध्यायन एवम् शोध संस्थान, जयपूर, २००२. ११. माध्यमाची भाषा

	https://maharashtratimes.com/maharashtra/nagpur/baban-nakhle-coloumn/articleshow/59551448.cms
शैक्षणिक फलित	<ol style="list-style-type: none"> १. विद्यार्थ्यांना माहितीपटांचे महत्त्व समजेल . २. विद्यार्थी मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान यांचा सुमेळ साधतील. ३. विद्यार्थ्यांमध्ये भाषिक आणि तांत्रिक कौशल्य विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांना माहितीपटांचे तांत्रिक वैविध्य ज्ञात होईल.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course code : MAR-141
Title of the Course : संप्रेषण कौशल्य: सूत्रसंचालन (Communication Skill: Compering)
Number of Credits : 03
Effective from AY : 2023-2024

पूर्वापेक्षित	१. सूत्रसंचालनाची आवड असणे आवश्यक. २. विविध कार्यक्रमांची सूत्रसंचालने ऐकलेली अथवा पाहिलेली असावीत.	
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना सूत्रसंचालनाचा सैद्धांतिक परिचय करून देणे. २. प्रभावी सूत्रसंचालनासाठी कार्यक्रमाच्या आवश्यकतेनुसार विविध भाषांमधील चारोळ्या, सुभाषिते, अवतरणे इत्यादींच्या वापराचे कौशल्य विद्यार्थ्यांमध्ये विकसित करणे. ३. कार्यक्रमाच्या स्वरूपानुसार कार्यक्रमाचे नियोजन व अन्य तयारी या संदर्भात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये सूत्रसंचालनाचे कौशल्य विकसित करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	सूत्रसंचालन – सैद्धांतिक मांडणी १. सूत्रसंचालनाची संकल्पना व स्वरूप २. सूत्रसंचालनाचे तंत्र ३. सूत्रसंचालनासाठी आवश्यक गुणवैशिष्ट्ये ४. सूत्रसंचालनाचे महत्त्व ५. सूत्रसंचालकाला पाळावी लागणारी पथ्ये	४ ३ ३ ३ २
द्वितीय श्रेयांकन	सूत्रसंचालनाचे विविध प्रकार व संहितालेखन - प्रात्यक्षिक १. सार्वजनिक कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन २. राजकीय, धार्मिक कार्यक्रमांचे सूत्रसंचालन ३. संगीत कार्यक्रमांचे, काव्यवाचनाचे सूत्रसंचालन ४. माध्यमांवरून प्रसारित होणाऱ्या कार्यक्रमांचे सूत्रसंचालन	६ ८ ८ ८
तृतीय श्रेयांकन	प्रात्यक्षिक - वर्गात प्रतिरूप कार्यक्रमांचे आयोजन आणि त्यांचे सूत्रसंचालन.	३०
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पावर पॉईन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. साबळे, संजय, 'असे करूया सूत्रसंचालन', अभिनंदन प्रकाशन, २०२० २. अहिरे, के. के., 'चला करूया सूत्रसंचालन', कीर्ती प्रकाशन, औरंगाबाद, २०१४ ३. श्यामसुंदर, मिरजकर, 'सूत्रसंचालन एक प्रयत्नसाध्य कला', नाग-नालंदा प्रकाशन,	

	<p>इस्लामपूर, २०१४.</p> <p>४. पाठकजी, पद्माकर, 'सूत्रसंचालन आणि निवेदन', ज्ञानगंगा प्रकाशन, पुणे, २०१९.</p> <p>५. वाहोकार, मेघना, वसंत, 'सूत्रसंचालन एक प्रभावी कला', विजय प्रकाशन, नागपूर, २०१३</p> <p>६. सचिन, कानिटकर, 'बोलण्याची कला', मनोरमा प्रकाशन, मुंबई, २०१८</p> <p>७. तारापुरे, सुनीता, रजनीश जोशी, 'सूत्रसंचालन एक कला', सुविद्या प्रकाशन, सोलापूर, २०१०</p> <p>८. आचार्य, जयप्रकाश, बागडे, 'कार्यक्रमाचे प्रभावी संयोजन आणि सूत्रसंचालन', साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, २०१२</p> <p>९. कानिटकर, सचिन, 'सूत्रसंचालनाची सूत्रे', अमोल प्रकाशन, पुणे, २०११.</p> <p>१०. टाकळकर, सारंग, 'उत्कृष्ट सूत्रसंचालन', साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, २०११</p> <p>११. वडगबळाकर, श्रुती, 'वक्तृत्व आणि संभाषण कौशल्य', सुविद्या प्रकाशन, सोलापूर, २०१७.</p> <p>१२. लागू, श्रीराम, वाचिक अभिनय, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २०२०.</p>
<p>शैक्षणिक फलित</p>	<p>१. विद्यार्थ्यांना सूत्रसंचालनाचे स्वरूप समजेल व त्याची व्याप्ती व मर्यादा लक्षात येईल.</p> <p>२. विद्यार्थ्यांना उत्कृष्ट सूत्रसंचालनासाठी आवश्यक असलेली गुणवैशिष्ट्ये व प्रभावी सूत्रसंचालनाचे कौशल्य आत्मसात करता येईल.</p> <p>३. स्वयंरोजगाराच्या दृष्टीने कार्यक्रमाचे प्रत्यक्ष नियोजन व संयोजन करण्याची क्षमता विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.</p> <p>४. सूत्रसंचालन या क्षेत्रात यशस्वीरित्या कार्यरत होऊन अर्थार्जन करण्याची संधी विद्यार्थ्यांना उपलब्ध होईल.</p> <p>५. वक्तृत्व, सभाधीटपणा, इत्यादी गुणकौशल्यांच्या विकासासाठी वाव मिळाल्याने विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास होईल.</p>

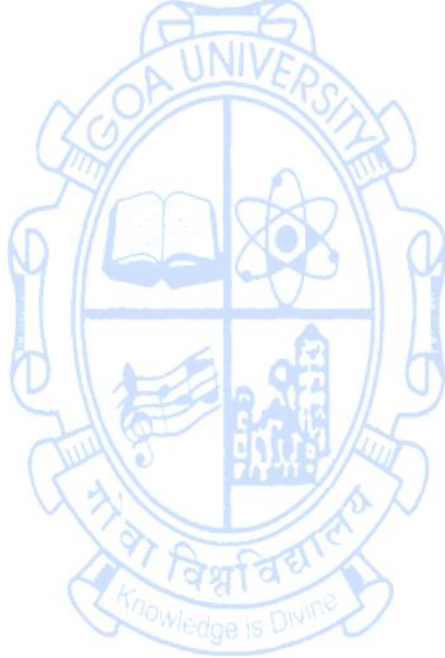
- सूचना- द्वितीय व तृतीय श्रेयांकन प्रात्यक्षिक स्वरूपाचे असल्यामुळे प्रत्येकी तीस तास नियोजित करण्यात आले आहेत

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course code : MAR-142
Title of the Course : चित्रपट आस्वाद (Film Appreciation)
Number of Credits : 03
Effective from AY : 2023-2024

पूर्वापेक्षित	१. चित्रपटांची आवड असणे आवश्यक. २. चित्रपटाच्या विविध घटकांची तोंडओळख विद्यार्थ्यांला असावी.	
उद्दिष्टे	१. चित्रपटाच्या महत्त्वाच्या अंगांचा विद्यार्थ्यांला परिचय करून देणे. २. चित्रपट या कला प्रकाराची सर्वांगीण ओळख करून देणे. ३. प्रत्यक्ष चित्रपट पाहून त्यातील अर्थ आणि आशय समजावून सांगणे. ४. चित्रपटाचे मूल्यमापन करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	आस्वाद प्रक्रिया आणि चित्रपट आस्वादाचे स्वरूप. चित्रपट संकल्पना, स्वरूप आणि निर्मितीचे घटक (पटकथा, संगीत, नृत्य, अभिनय, संवाद आणि तंत्रज्ञान).	६ ९
द्वितीय श्रेयांकन	चित्रपटांचे वर्गीकरण आणि आस्वाद - प्रात्यक्षिक १. चित्रपटांचे विविध प्रकार: (ड्रामा, थ्रिलर, विनोदी, एक्शन, भयपट इ.) २. चित्रपटांचे विविध विषय: (कौटुंबिक, सामाजिक, राजकीय, ऐतिहासिक इ.)	१४ १६
तृतीय श्रेयांकन	प्रात्यक्षिक - पाच निवडक मराठी चित्रपटांचे आस्वादात्मक परीक्षण लेखन	३०
अध्यापन पद्धती	व्याख्याने, दृक-श्राव्य माध्यमे, चित्रपटाचा प्रत्यक्ष आस्वाद.	
संदर्भग्रंथ	१. मतकरी, गणेश; 'फिल्ममेकर्स', मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २०१४. २. विश्वास, पाटील; 'नॉट गॉन विथ द विंड', मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००८. ३. लागू, श्रीराम, वाचिक अभिनय, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २०२०. ४. पाडळकर, विजय; 'सिनेमाचे दिवस', मौज प्रकाशन, मुंबई, २००६. ५. भागवत, यशोदा; 'बोलका कॅमेरा', मौज प्रकाशन, मुंबई, २००२. ६. खोपकर, अरुण; 'चलत चित्रव्युह', लोकवाङ्मय प्रकाशन, मुंबई, २०१२. ७. प्रभाकर, मनोहर, संपादन एवम् मुद्रण तकनिक, पुलित्झर संचार अध्यायन एवम् शोध संस्थान, जयपूर, २००२. ८. ठाकूर, दिलीप; सिनेमा मसाला मिक्स, नवचैतन्य प्रकाशन, बोरीवली, २०१६. ९. सपकाळ, अनिल, मराठी चित्रपटाची पटकथा, द्वितीय आवृत्ती, अनुबंध प्रकाशन, पुणे, २०११. १०. Saran, Renu; 'History of Indian Cinema', Diamond Books, New Delhi, 2012.	

	११. Ingle, Hrishikesh Sudhakar; Marathi Cinema Culture Space and Liminality – A History, Oxford University Press, 2022.
शैक्षणिक फलित	<p>१. विद्यार्थ्यांच्या मनात चित्रपट कसा पहावा या विषयीचा योग्य दृष्टिकोन विकसित होईल.</p> <p>२. चित्रपटाची आस्वाद प्रक्रिया विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.</p> <p>३. विद्यार्थ्यांचा चित्रपट समीक्षणाविषयक दृष्टिकोन तयार होईल.</p> <p>४. चित्रपटाच्या तांत्रिक बाबिंविषयीची माहिती विद्यार्थ्यांना होईल.</p>

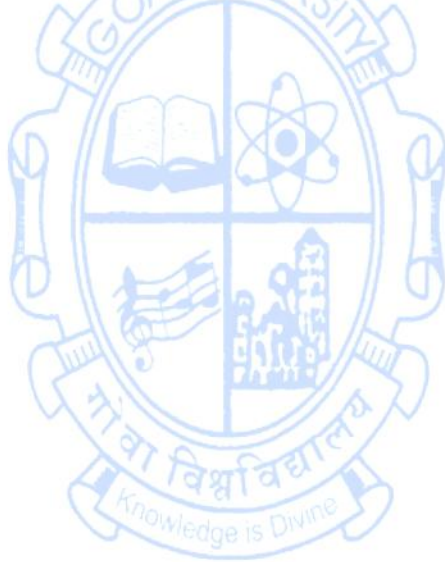
- सूचना –द्वितीय व तृतीय श्रेयांकन प्रात्यक्षिक स्वरूपाचे असल्यामुळे प्रत्येकी तीस तास नियोजित करण्यात आले आहेत.

Exit Course**Name of the Programme : B.A. Marathi****Course Code : MAR-161****Title of the Course : देवनागरी टंकलेखन Devanagari typing****Number of Credits : 04****Effective from AY : 2024-25**

पूर्वापेक्षित	संगणक हाताळण्याचे प्राथमिक ज्ञान असणे अपेक्षित आहे.	
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना देवनागरी टंकलेखनाचे महत्त्व समजावून सांगणे. २. विद्यार्थ्यांना विविध फॉन्ट (font) तसेच कीबोर्ड (keyboard) ची ओळख करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना ध्वनी टंकलेखन करायला शिकविणे.	
		तास
*प्रथम श्रेयांकन	देवनागरी टंकलेखनाचे महत्त्व स्वर, व्यंजन, विरामचिन्हे (प्राथमिक ज्ञान) कीबोर्ड आणि विविध फोन्टचा परिचय	१५
द्वितीय श्रेयांकन	देवनागरी टंकलेखन कौशल्य (उपयोजन) युनिकोड परिचय, इनस्क्रिप्ट (Inscript) व फोनेटीक (Phonetic) टंकलेखन, Google input tools -Marathi and Microsoft Indic language input tools- Marathi शब्दांची होणारी सामान्यरूपे, उपसर्ग व प्रत्यय घटीत शब्द व जोडाक्षरे व टंक लेखनात योग्य शब्दांचा वापर	१५
तृतीय श्रेयांकन	देवनागरी टंकलेखन कौशल्य विकास वाक्य निर्माण, वेळ निर्धारित टंकलेखन मुद्रित शोधन	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	देवनागरी टंकलेखन: पूरक कौशल्ये ध्वनी टंकलेखन (vicoe typing) गूगल अनुवाद (Google translation) OCR	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. वाळंबे मो. रा., सुगम मराठी व्याकरण, नितीन प्रकाशन, पुणे, २०२१. २. फडके अरुण, मराठी लेखन कोश, ढवळे प्रकाशन, मुंबई, २०२२. ३. नसिराबादकर, ल. रा., व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९३. ४. गोखले द. न., शुद्धलेखन विवेक, सोहम प्रकाशन, पुणे, १९९३. ५. वाळंबे मो. रा., मराठी शुद्धलेखन प्रदीप, नितीन प्रकाशन, पुणे, २०१६. ६. तुपे केशव, मुद्रित आणि श्राव्य माध्यमे लेखन व संवाद, अथर्व प्रकाशन २०००. ७. गोविलकर लीला, व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे २०१७.	

	<p>८. गवस, राजन व इतर, भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.</p> <p>९. भागवत, गीता, प्रशासनिक मराठी भाषेचा विकास, राज्य मराठी विकास संस्था, प्रशासन, मुंबई, १९९६.</p> <p>१०. शेळके, भास्कर, प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषा, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१२.</p> <p>११. सांगळे, संदीप (संपा), व्यावहारिक उपयोजित मराठी व प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे, २०१३.</p> <p>१२. देसाई, स. शं., लेखनकला परिचय, परिमल प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९८.</p> <p>१३. शेळके, शांता, लेखक आणि लेखने, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९६.</p> <p>१४. आचार्य, म. ना. मराठी व्याकरणविवेक, संजय प्रकाशन, पुणे, १९९०.</p> <p>१५. भागवत, श्रीपाद, तुमचे आमचे मराठी व्याकरण, विद्याभारती प्रकाशन, लातूर, २००३.</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. देवनागरी टंकलेखनाचे महत्त्व स्पष्ट करतो.</p> <p>२. विविध फॉन्ट (font) तसेच keyboard नुसार टंकलेखन करतो.</p> <p>३. ध्वनी टंकलेखन करतो.</p>

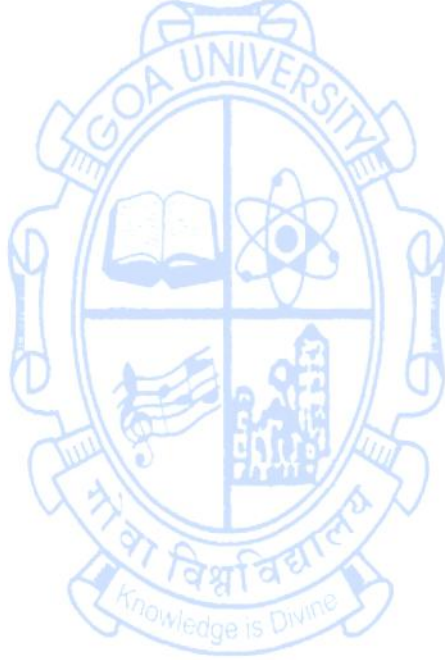

Semester III**Name of the Programme : B.A. Marathi****Course code : MAR - 200****Title of the Course : कविता : एक वाङ्मयप्रकार (Poem: A Form of literature)****Number of Credits : 04****Effective from AY : 2024-2025**

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना कवितेची ओळख असावी. २. मराठी कवितेचा प्राथमिक परिचय असावा.	
उद्दिष्टे	१. कविता या साहित्य प्रकाराचा सविस्तर परिचय करून देणे. २. कविता या साहित्य प्रकाराचा प्रवास उलगडून दाखवणे. ३. अभ्यासक्रमातील पुस्तकाच्या आधारे विविध कवींच्या कवितांचा परिचय करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	कविता : स्वरूप व संकल्पना, व्याख्या, प्रकार, विकासाचे महत्त्वाचे टप्पे.	१५
द्वितीय श्रेयांकन	उपयोजित पुस्तक - त्रिदल : संपादक : डॉ.दत्तात्रय पुंडे, डॉ.स्नेहल तावरे – बालकवी	१५
तृतीय श्रेयांकन	त्रिदल : कुसुमाग्रज	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	त्रिदल : इंदिरा संत	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक् - श्राव्य सादरीकरण, पॉवर पॉईन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भ ग्रंथ	१. कुलकर्णी, वा.ल., मराठी कविता: जुनी आणि नवी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई., १९८०. २. भागवत, श्री.पु. आणि इतर, साहित्याचे अध्यापन: स्वरूप आणि प्रकार: (संपा.) मौज प्रकाशन, मुंबई, १९८७. ३. रसाळ, सुधीर, कविता आणि प्रतिमा, मौज प्रकाशन, मुंबई. १९८२ ४. ठकार, निशिकांत, मराठी कविता: स्वरूप आणि विवेचन, अक्षरवाडमय, पुणे, २०२३. ५. डहाके, वसंत आबाजी, कवितेविषयी, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९९. ६. देशपांडे, बालशंकर, काव्य: विवेचन आणि विश्लेषण, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००२. ७. कुलकर्णी, अनिरुद्ध (संपादक), प्रदक्षिणा, खंड १, संपादक : कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे. २००७. ८. कुलकर्णी, अनिरुद्ध (संपादक), प्रदक्षिणा, खंड २, : अनिरुद्ध कुलकर्णी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे. २००८. ९. कोमरपंत, सोमनाथ, मराठी कविता – १९२० ते १९४५ एक चिकित्सक अभ्यास,	

	<p>जागर प्रकाशन, बार्देश, गोवा, २०११.</p> <p>१०. आचवल, माधव, जास्वंद, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९७४.</p> <p>११. नाडकर्णी, एस., एस., (संपादन), बालकवीची औदुंबर कविता : विविध अर्थध्वनी, राजहंस, १९९१.</p> <p>१२. नाडकर्णी, एस., एस., (संपादन), बालकवी – समीक्षा १९१८ ते १९९०, राजहंस, १९९१.</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूम्स टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. कविता या साहित्यप्रकाराची ओळख विद्यार्थ्यांना होते.</p> <p>२. महत्त्वाच्या कवींच्या कवितांचे वेगळेपण समजून येते.</p> <p>३. विद्यार्थी प्रत्यक्ष कवितालेखन करतात.</p> <p>४. विद्यार्थी काव्यवाचन करतात.</p>

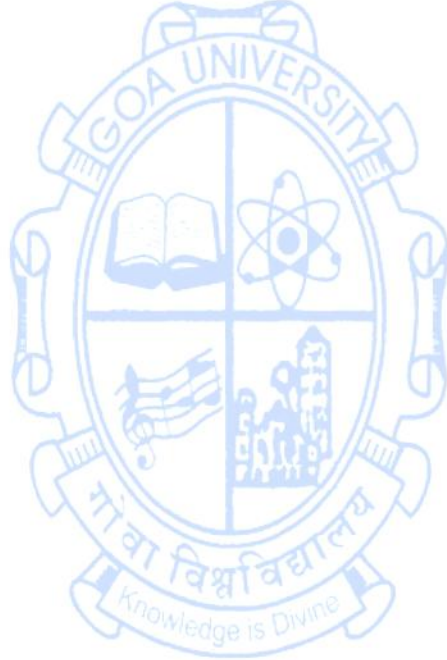

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-201
Title of the Course : प्रवासवर्णन : एक वाङ्मयप्रकार Travelogue : A Form of literature
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	१. नव नवीन देश, प्रदेश, संस्कृती व माणसे यांविषयी जिज्ञासा असावी. २. प्रवासविषयक साहित्याचा परिचय असावा.	
उद्दिष्टे	१. प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करणे. २. प्रवासवर्णन लेखनामागील हेतू आणि अभिव्यक्ती यातील विविधता स्पष्ट करणे. ३. मराठीतील प्रवासवर्णनपर साहित्याची परंपरा समजून घेणे. ४. प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराचे वाङ्मयीन सौंदर्य आकलन करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	प्रवासवर्णन : स्वरूप, प्रेरणा व घटक १.१ प्रवासवर्णन व इतर वाङ्मयप्रकार १.२ मराठी प्रवासवर्णनाची वाटचाल	१५
द्वितीय श्रेयांकन	अपूर्वाई – पु. ल. देशपांडे (प्रकरण १ ते ५)	१५
तृतीय श्रेयांकन	अपूर्वाई – पु. ल. देशपांडे (प्रकरण ६ ते १०)	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	अपूर्वाई – पु. ल. देशपांडे (प्रकरण ११ ते १५)	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, शैक्षणिक सहल इ.	
संदर्भ ग्रंथ	१. अडसूळ, श्रीकृष्ण, लेखनपंचक, रजत प्रकाशन, औरंगाबाद, सप्टेंबर २०२१. २. गंधारे द. के., मराठी वाङ्मयप्रकार: स्वरूप, संकल्पना व वाटचाल, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, जानेवारी २०१७. ३. उषा पाणंदीकरांची प्रवासवर्णने: स्वरूप आणि चिकित्सा, संपा. श्रीकृष्ण अडसूळ, गोमंतक मराठी अकादमी - गोवा, मार्च २००९. ४. भावे, निलिमा, वाजनसमृद्धीचे संदर्भ, परम मित्र पब्लिकेशन्स, मुंबई, जून २०१९. ५. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड सातवा भाग पहिला, संपा. जाधव, रा. ग., महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, मे २००९. ६. सावंत, वसंत, प्रवासवर्णन: एक वाङ्मयप्रकार, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, १९८७. ७. सांगळे, संदीप, आधुनिक मराठी साहित्य: स्वरूप, आकलन आणि आस्वाद, डायमण्ड पब्लिकेशन्स, पुणे, जुलै २०१०.	

शैक्षणिक
फलित(ब्लूमस
टॅक्सोनोमीनुसार)

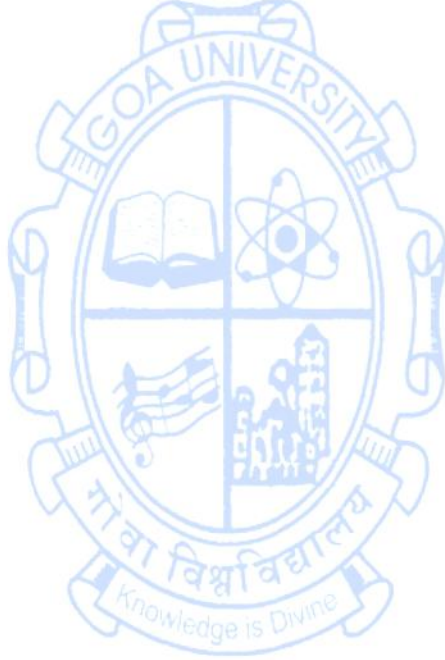
१. विद्यार्थ्यांना प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराचा परिचय होतो.
२. मराठीतील महत्त्वाची प्रवासवर्णने व प्रवासवर्णनकारांची ओळख होते.
३. प्रवासवर्णन या ललित साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण विद्यार्थी अधोरेखित करतात.
४. विद्यार्थी प्रवासवर्णने लिहितात.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-211
Title of the Course : मुद्रितशोधन आणि संपादन कौशल्य (Proof reading and Editorial skills)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	१. मराठी भाषेचे ज्ञान असणे आवश्यक आहे. २. मराठी व्याकरणाचा परिचय असावा.	
उद्दिष्टे	१. शुद्धलेखनाचे नियम आणि महत्त्व समजावून सांगणे. २. मुद्रितशोधनाचे महत्त्व स्पष्ट करणे. ३. विद्यार्थ्यांमध्ये मुद्रितशोधनाची क्षमता निर्माण करणे. ४. संपादन कौशल्य विकसित करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	शुद्धलेखनाचे नियम आणि उपयोजन.	१५
द्वितीय श्रेयांकन	मुद्रित शोधनाची आवश्यकता आणि मुद्रितशोधनाच्या चिन्हांचा परिचय.	१५
तृतीय श्रेयांकन	प्रत्यक्ष मुद्रितशोधन	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	संपादन कौशल्य ४.१ संपादनाचे स्वरूप आणि कार्यपद्धती ४.२ भितीपत्रकाचे संपादन ४.३ स्मरणिका संपादन ४.४ गौरवग्रंथाचे संपादन ४.५ वृत्तपत्राचे संपादन	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, कार्यक्षेत्राला प्रत्यक्ष भेट.	
संदर्भ ग्रंथ	१. गोखले द. न., शुद्धलेखन विवेक, सोहम प्रकाशन, पुणे, १९९३. २. वाळंबे मो. रा., मराठी शुद्धलेखन प्रदीप, नितीन प्रकाशन, पुणे, २०१६. ३. वाळंबे मो. रा., सुगम मराठी व्याकरण, नितीन प्रकाशन, पुणे, २०२१. ४. तुपे केशव, मुद्रित आणि श्राव्य माध्यमे लेखन व संवाद, अथर्व प्रकाशन २०००. ५. गोविलकर लीला, व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे २०१७. ६. कुलकर्णी एस. के., पत्रकारिताविद्या, मेजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, १९८३. ७. नसिराबादकर ल.रा., व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०११. ८. सांगळे संदीप, व्यावहारिक उपयोजित मराठी व प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे, २०१३.	

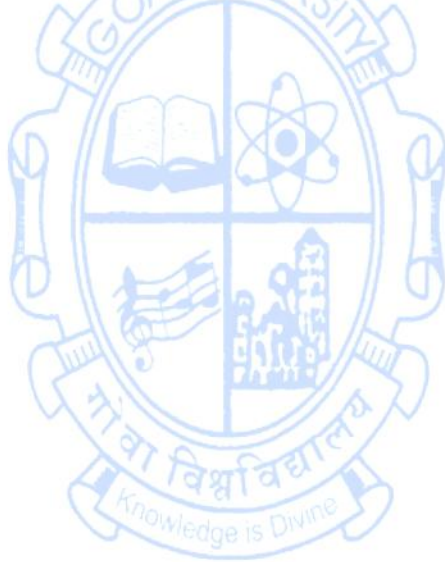
	<p>९. फडके अरुण, सोपे मराठी शुद्धलेखन, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २०२२.</p> <p>१०. फडके अरुण, मराठी लेखन कोश, ढवळे प्रकाशन, मुंबई, २०२२.</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. आजच्या तंत्रज्ञानाच्या प्रगत जगात शुद्धलेखनाचे नियम आणि महत्त्व विद्यार्थी समजून घेतात.</p> <p>२. मुद्रितशोधनाची आवश्यकता लक्षात घेऊन प्रत्यक्ष मुद्रितशोधन करतात.</p> <p>३. संपादन कौशल्याचा परिचय होऊन संपादनाचे विविध प्रकार अभ्यासतात.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR- 231
Title of the Course : जाहिरात लेखन (Advertisement Writing)
Number of Credits : 03
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	१. मराठी भाषेचे प्राथमिक ज्ञान असणे आवश्यक. २. जाहिराती संबंधित विषयांची आवड.	
उद्दिष्टे	१. जाहिरात क्षेत्रातील व्यावसायिक संधींची ओळख करून देणे. २. विविध माध्यमांसाठी जाहिरात लेखनतंत्राचा परिचय करून देणे. ३. जाहिरात लेखनासाठी आवश्यक लेखन कौशल्ये विकसित करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	जाहिरात लेखन: स्वरूप आणि व्याप्ती. १.१ जाहिरात लेखनाची आवश्यकता. १.२ जाहिरात लेखन : तंत्र आणि कौशल्य. १.३ जाहिरात लेखनाचे प्रकार. १.४ जाहिरात लेखनातील व्यावसायिक संधी.	१५
द्वितीय श्रेयांकन	मुद्रित माध्यमांसाठी जाहिरात लेखन: स्वरूप आणि प्रकार. (वर्तमानपत्र, मासिकातील जाहिरात लेखन, फलक इ.)	१५
तृतीय श्रेयांकन	श्राव्य व दृक्-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन ३.१ आकाशवाणीसाठी जाहिरात लेखन : स्वरूप, तंत्र आणि कौशल्य ३.२ दूरचित्रवाणीसाठी जाहिरात लेखन: स्वरूप, तंत्र आणि कौशल्य	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण, पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, कार्यक्षेत्राला प्रत्यक्ष भेट.	
संदर्भ ग्रंथ	१. काळे, कल्याण व पुंडे, दत्तात्रय ,व्यावहारिक मराठी, निराली प्रकाशन, पुणे, २०१९ २. नसीराबादकर, ल. रा., व्यावहारिक मराठी, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २००४ ३. खेडेकर, वंदना , जाहिरात शास्त्र , स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१३. ४. संपा. हंडीभाग , डॉ. भारत , सरकटे ,डॉ. सदाशिव, दृक् - श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, एज्युकेशनल प्रकाशन, औरंगाबाद ,२०१४ . ५. संपा. तावरे, स्नेहल, व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१३. ६. गोविलकर, लीला, व्यावहारिक मराठी, पाटणकर जयश्री, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१२. ७. संपा. मोडक, केतकी व इतर, उपयोजित मराठी डॉ. ग. ना. जोगळेकर कृतज्ञताग्रंथ, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२. ८. गवस, राजन व इतर, संपा. सांगळे, संदीप, व्यावहारिक उपयोजित मराठी व प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे, २०१३. ९. घोरपडे, अक्षय, माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव,	

	<p>२०१९.</p> <p>१०. घोरपडे, अक्षय, माध्यमांसाठी लेखन व संवाद कौशल्ये (दृक-श्राव्य व आधुनिक समाजमाध्यमे), प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०१९.</p> <p>११. भागवत, गीता, प्रशासनिक मराठी भाषेचा विकास, राज्य मराठी विकास संस्था, प्रशासन, मुंबई, १९९६.</p> <p>१२. संपा. तौर, पृथ्वीराज, मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन, जळगाव, २०१८.</p> <p>१३. फडके, अरुण, मराठी लेखन कोश, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००१.</p> <p>१४. वाळंबे, मो. रा., मराठी शुद्धलेखन प्रदीप, नितीन प्रकाशन, पुणे, २०१९.</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. जाहिरातलेखन कौशल्यांचा परिचय होतो.</p> <p>२. विविध माध्यमांसाठी जाहिरात लेखनासाठीचे लेखनतंत्र अवगत करून जाहिरातलेखन करतो.</p> <p>३. जाहिरातलेखन क्षेत्रातील व्यावसायिक संधींची माहिती मिळवतो.</p> <p>४. स्वयंरोजगार करतो.</p>

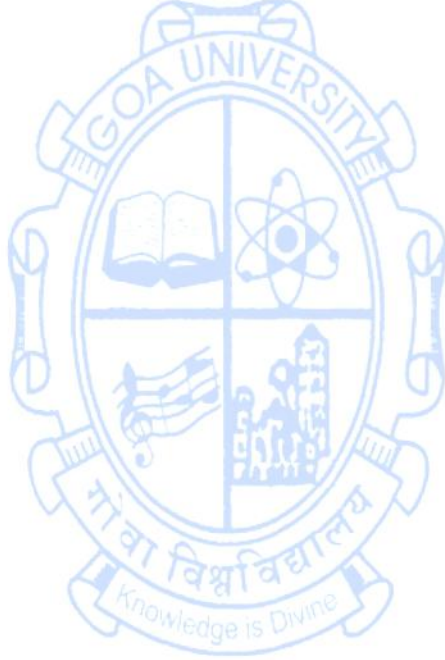

Name of the Pogramme : B.A. Marathi
 Course Code : MAR-251
 Title of the Course : व्यक्तिमत्त्व विकास (Personality Development)
 Number of Credits : 02
 Effective from AY : 2024 - 2025

पूर्वापेक्षित	१. व्यक्तिमत्त्व या संकल्पनेचा परिचय असणे.	
उद्दिष्टे	१. व्यक्तिमत्त्व विकासाचे महत्त्व आणि आवश्यकता स्पष्ट करणे. २. विविध क्षेत्रांतील यशस्वी व्यक्तींच्या माहितीद्वारे विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्त्व घडवणे. ३. व्यक्तिमत्त्व विकासाच्या विविध साधनांचा परिचय करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	व्यक्तिमत्त्व विकासाची संकल्पना १.१ व्यक्तिमत्त्व विकासाची आवश्यकता, गुण व कौशल्ये. १.२ आंतरिक विकास व बाह्य विकास. १.३ व्यक्तिमत्त्व विकासाची विविध साधने.	१५
द्वितीय श्रेयांकन	विविध क्षेत्रांतील कर्तृत्ववान व्यक्तींचे जीवनकार्य छत्रपती शिवाजी महाराज, स्वामी विवेकानंद, साने गुरुजी, हेलन केलर, नेल्सन मंडेला, ए. पी. जे. अब्दुल कलाम, रघुनाथ माशेलकर, सुधा मूर्ती, सिंधुताई सपकाळ, लता मंगेशकर, सचिन तेंडुलकर इ.	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, माहितीपट, चित्रपट दाखविणे, दृक्-श्राव्य सादरीकरण, पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, शैक्षणिक सहल इ.	
संदर्भ ग्रंथ	१. 'अग्निपंख', (अनुवाद) शानभाग, माधुरी, राजहंस प्रकाशन, पुणे- १९९९. २. कुलकर्णी, राम, 'व्यक्तिमत्त्व विकास', वसुधा प्रकाशन, पुणे, २०२०. ३. चिंगरे, चंद्रशेखर, 'प्रतिभा आणि प्रतिमा', संस्कृती प्रकाशन, पुणे- २०२१. ४. जोशी, श्रीपाद भालचंद्र, 'संवादशास्त्र', विजय प्रकाशन, नागपूर, १९९८. ५. ताटके, नीलम, 'कला संभाषणाची', डायमंड पब्लिकेशन, पुणे- २००६. ६. देशमुख, मंगेश, 'शिखर यशाचे', संस्कृती प्रकाशन, पुणे. २०१४. ७. पाटील, विश्वास, 'क्रांतिकारी संत साने गुरुजी', सुविद्या प्रकाशन, सोलापूर – २०१०. ८. पानसे, रमेश, 'शिक्षण : आनंदक्षण', ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१८. ९. फडके, य. दि., 'शोध: बाल- गोपाळांचा', श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २०१८. १०. भडभडे, शुभांगी, 'युगप्रवर्तक विवेकानंद', विजय प्रकाशन, नागपूर- २०१३. ११. मोकाशी, मधुकर, 'व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषा', स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे- २००९. १२. 'वाचू आनंदे' कुमार गट, (संपा.) पुरंदरे, माधुरी, ज्योत्स्ना प्रकाशन, पुणे, २०२२.	

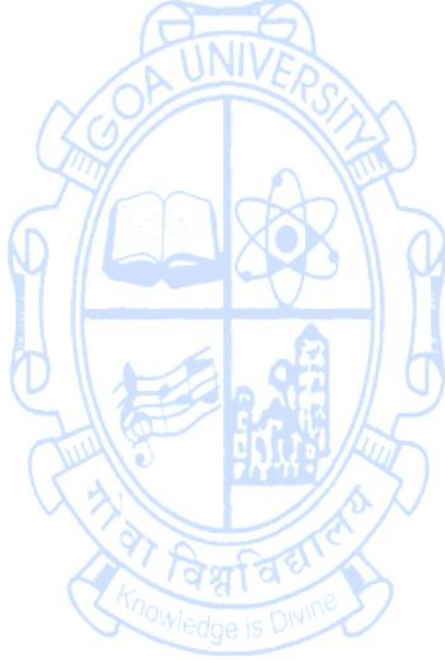
	१३. संत, दु. का., 'मनुष्याची ज्ञानसाधना', पुणे विद्यार्थी गृह प्रकाशन, पुणे, १९८९.
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	<ol style="list-style-type: none"> १. व्यक्तिमत्त्व विकासाचे महत्त्व आणि आवश्यकता स्पष्ट करतो. २. विविध क्षेत्रांतील यशस्वी व्यक्तींच्या गुणावगुणांचा परिचय करून घेतो. ३. व्यक्तिमत्त्व विकासाच्या विविध साधनांचा परिचय होतो. ४. सामाजिक जीवनात सहिष्णू दृष्टिकोन बाळगतो.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-241
Title of the Course : संप्रेषण कौशल्य: मुलाखत (Communication Skill: Interview)
Number of Credits : 03
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	१. मुलाखत या प्रकाराची प्राथमिक माहिती असावी. २. विविध माध्यमातील मुलाखती पाहिलेल्या असल्यात.	
उद्दिष्टे	१. विविध प्रकारांतील मुलाखतींचा परिचय करून देणे. २. मुलाखत घेण्यामागील विविध उद्दिष्टे स्पष्ट करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	मुलाखत : संकल्पना आणि स्वरूप १.१ मुलाखतीची संकल्पना १.२ मुलाखतीचे स्वरूप १.३ मुलाखतीचे विविध हेतू १.४ मुलाखतीची विविध माध्यमे	१५
द्वितीय श्रेयांकन	मुलाखतीचे विविध प्रकार (प्रात्यक्षिक) २.१ मुलाखतीची पूर्वतयारी २.२ प्रश्नावली तयार करणे २.३ प्रत्यक्ष मुलाखत	३०
तृतीय श्रेयांकन	विविध माध्यमांसाठी मुलाखतीचे प्रत्यक्ष लेखन (प्रात्यक्षिक)	३०
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण, पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भ ग्रंथ	१. कौलगुड, अरुणा, इंटरव्यू टेक्निक्स एंड प्रेझेंटेशन स्किल्स, मेहता पब्लिशिंग, २०१३. २. निमगिरीकर, भाऊसाहेब, मुलाखतीचा मंत्र व नोकरीची हमी, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००४. ३. नसिराबादकर, ल. रा. व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर नववी आवृत्ती २०१०. ४. भोळे, मनोहर, मुलाखत, विश्वकर्मा पब्लिकेशन्स, २०२२. ५. पचिंद्रे, श्रीराम, मुलाखत आणि शब्दांकन, अनुबंध प्रकाशन पुणे, २०१२. ६. वैद्य, दासू, भारत सासणे यांची मुलाखत, साधना प्रकाशन पुणे, २०२३. ७. शिरसाठ, विनोद, केशवरावांच्या मुलाखती, साधना प्रकाशन पुणे, २०२३. ८. सांगळे, संदीप, व्यावहारिक व उपयोजित मराठी, डायमंड पब्लिकेशन पुणे डिसेंबर	

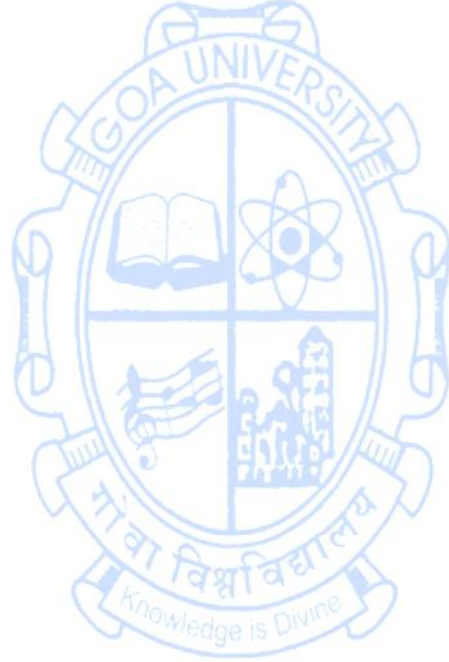
	२०१३.
शैक्षणिक फलित(ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	<ol style="list-style-type: none"> १. मुलाखतीचे स्वरूप व तंत्र स्पष्ट करतो. २. मुलाखतीसंदर्भातील विविध हेतू विशद करतो. ३. हेतूनुसार बदलत जाणारे मुलाखतीचे स्वरूप उलगडून दाखवतो. ४. मुलाखत तंत्रानुसार प्रत्यक्ष मुलाखत घेतो.

Semester IV**Name of the Programme : B.A. Marathi****Course Code : MAR-202****Title of the Course : मराठी व्याकरण (Marathi Grammar)****Number of Credits : 04****Effective from AY : 2024-2025**

पूर्वापेक्षित	मराठी व्याकरणाची प्राथमिक ओळख असावी.	
उद्दिष्टे	१. भाषेतील व्याकरणाचे महत्त्व विशद करणे. २. मराठीतील वर्ण विचाराचे महत्त्व विशद करणे. ३. मराठीतील विकरण विचाराचा परिचय करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	१.१ भाषा आणि व्याकरण परस्परसंबंध १.२ मराठी वर्ण आणि त्यांचे प्रकार	१५
द्वितीय श्रेयांकन	संधी विचार (संधीचे प्रकार आणि त्यांचे उपप्रकार)	१५
तृतीय श्रेयांकन	३.१ विकारी आणि अविकारी शब्द (प्रकार आणि उपप्रकार) ३.२ तत्सम, तद्ध्रव आणि परभाषीय शब्द	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	४.१ लिंग, वचन आणि विभक्ती (स्वरूप आणि प्रकार) ४.२ प्रयोग (स्वरूप आणि प्रकार)	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण, पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भ ग्रंथ	१. वाळंबे, मो. रा., सुगम मराठी व्याकरण, नितीन प्रकाशन, पुणे, २००९. २. जोशी, चंद्रहास, मराठी लेखन दर्शन, मेहता पब्लिकेशन हाऊस, पुणे. १९९९. ३. कुलकर्णी, कृ. पां., मराठी भाषा उद्गम आणि विकास, मेहता पब्लिकेशन हाऊस, पुणे, २००९. ४. गोविलकर, लीला, मराठीचे व्याकरण, मेहता पब्लिकेशन हाऊस, पुणे, २०१७. ५. आचार्य, म. ना. मराठी व्याकरणविवेक, संजय प्रकाशन, पुणे, १९९०. ६. भागवत, श्रीपाद, तुमचे आमचे मराठी व्याकरण, विद्याभारती प्रकाशन, लातूर, २००३. ७. हिरेमठ, राजशेखर, मराठी व्याकरण परिचय, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००५. ८. हुलसूरकर, सुरेखा, मराठी व्याकरण लेखन परिचय, अॅकेडेमिक (इंडिया) पब्लिशर्स, नवी दिल्ली, २०१०.	
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	१. मराठी भाषा व व्याकरण यांतील परस्परसंबंध स्पष्ट करतो. २. मराठीतील वर्णव्यवस्था सोदाहरण उलगडून दाखवतो. ३. उच्चारण व लेखनातील व्याकरणिक महत्त्व विशद करतो.	

४. व्याकरणिक नियमांना अनुसरून काटेकोरपणे लेखन करतो.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-203
Title of the Course : काव्यशास्त्र (Poetics)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	१. भाषा आणि साहित्य या विषयात रस असणे. २. काव्यलेखनाची आणि अभिरूचीची प्रक्रिया जाणून घेण्याबाबत कुतूहल असणे.	
उद्दिष्टे	१. साहित्याची विविध लक्षणे समजावणे. २. साहित्याच्या विविध प्रयोजनांची जाण करून देणे. ३. साहित्य निर्मितीमागची विविध कारणे स्पष्ट करणे. ४. शब्दशक्तींचा परिचय व तिचे महत्त्व विशद करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	काव्यलक्षण विचार १. भारतीय १.१ काव्याचा आत्मा व काव्यशरीर १.२ रीतिविचार १.३. वक्रोक्तिविचार १.४ ध्वनिविचार १.५ औचित्यविचार १.६. अलंकारविचार १.७ रसविचार २. पाश्चात्य २.१. भावना २.२. कल्पना २.३ बुद्धीचे अंग २.४ लयबद्धता २.५ उत्स्फूर्तता	१५
द्वितीय श्रेयांकन	काव्यप्रयोजन विचार १. भारतीय २.१. भरताची काव्यप्रयोजने २.२ भामहाची काव्यप्रयोजने २.३ वामनाची काव्यप्रयोजने २.४ मम्मटाची काव्यप्रयोजने	१५

	<p>पाश्चात्य</p> <p>२.१ संसृतीटीका</p> <p>२.२ काव्य आणि नीति</p> <p>२.३ वासनातृप्ती</p> <p>२.४ स्वप्नरंजन</p> <p>२.५ पलायनवाद</p> <p>२.६ जिज्ञासापूर्ती</p> <p>२.७ उद्धोधन</p> <p>२.८ आत्माविष्कार</p>	
तृतीय श्रेयांकन	काव्यकारणे (प्रतिभा, व्युत्पत्ती आणि अभ्यास व साहाय्यक काव्यकारणे)	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	शब्दशक्ती – अभिधा, लक्षणा आणि व्यंजना (उपप्रकारांसह)	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण, पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भ ग्रंथ	<p>१. जोग, रा. श्री., अभिनव काव्यप्रकाश, विहनस प्रकाशन, पुणे, १९७४.</p> <p>२. गणोरकर, प्रभा, वाडमयीन संज्ञा संकल्पना कोश, जी.आर.भटकळ फाऊंडेशन, २०००.</p> <p>३. गाडगीळ, स. रा., काव्यशास्त्रप्रदीप, विहनस प्रकाशन, पुणे, २०१६.</p> <p>४. गाडगीळ, गंगाधर, साहित्याचे मानदंड, पॉल्युलर प्रकाशन, पुणे, १९७७.</p> <p>५. कुळकर्णी, वा. ल., साहित्य : स्वरूप व समीक्षा, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९७५.</p> <p>६. देशपांडे, ग. त्र्यं., भारतीय साहित्यशास्त्र, पॉप्युलर, मुंबई, १९८०.</p> <p>७. दादेगावकर, पद्माकर, रसचर्चा, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९९४.</p> <p>८. गोविलकर, लीला, भारतीय साहित्यशास्त्र, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००३.</p>	
शैक्षणिक फलित(ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	<p>१. साहित्याची लक्षणे समजवून सांगतो.</p> <p>२. साहित्याच्या प्रयोजनावर भाष्य करतो.</p> <p>३. साहित्य निर्मितीमागची विविध कारणे स्पष्ट करतो.</p> <p>४. विविध शब्दशक्ती चा सोदाहरण परिचय करून देतो.</p>	

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-204
Title of the Course : व्यक्तिचित्रण (Characterization)
Number of Credits : 02
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	१. व्यक्तिचित्रण या लेखनप्रकाराचा प्राथमिक परिचय असावा. २. मराठीतील निवडक व्यक्तिचित्रणांचे वाचन केलेले असावे.	
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना व्यक्तिचित्रण या लेखनप्रकाराचा सैद्धांतिक परिचय करून देणे. २. चरित्र लेखन व व्यक्तिचित्रण यांतील मूलभूत फरक उलगडून सांगणे. ३. पाठ्यपुस्तकाच्या आधारे व्यक्तिचित्रण लेखनाची विविध वैशिष्ट्ये व महत्त्व अधोरेखित करणे.	
	तास	
प्रथम श्रेयांकन	व्यक्तिचित्रण – संकल्पना आणि स्वरूप १.१ व्यक्तिचित्रण – संकल्पना, स्वरूप, वैशिष्ट्ये व प्रकार १.२ मराठी व्यक्तिचित्रण लेखनाची परंपरा	१५
द्वितीय श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक - 'माणदेशी माणसं' - व्यंकटेश माडगूळकर	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण, पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भ ग्रंथ	१. कुलकर्णी, गो. म., संकीर्ण ललित गद्य, महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका, जानेवारी-मार्च १९६० २. मालशे, मिलिंद, साहित्य: अध्यापन आणि प्रकार, संपा.- भागवत रसाळ इ., मौज प्रकाश ३. गणोरकर, प्रभा, डहाके व इतर, (संपा.) वाङ्मयीन संज्ञा संकल्पना कोश, जी. आर. भटक २००१ ४. कुलकर्णी, व. दि., कुलकर्णी, गो. म., (संपा.) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड सहा भाग परिषद, पुणे, १९९१ ५. राजाध्यक्ष, विजया, (संपा.) मराठी वाङ्मयकोश खंड- चौथा, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आ २००२	
शैक्षणिक फलित(ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	१. व्यक्तिचित्रण लेखनप्रकाराची वैशिष्ट्ये समजावून सांगतो. २. चरित्र व व्यक्तिचित्रण लेखन यांतील भेद स्पष्ट करतो. ३. व्यक्तिचित्रण लेखनाचे महत्त्व विशद करतो. ४. व्यक्तिचित्रणांचे परीक्षण करतो. ५. व्यक्तिचित्रणात्मक लेखन करतो.	

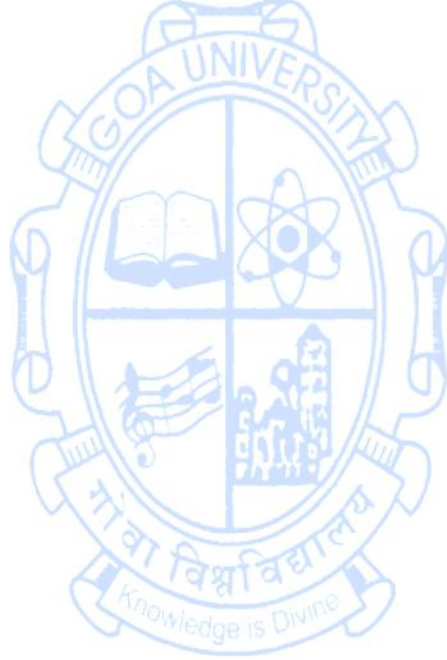

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-205
Title of the Course : गोवा मुक्तीसंग्राम आणि मराठी साहित्य
(Goan Freedom Struggle and Marathi Literature)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	१. गोवा मुक्तीसंग्रामाचा परिचय असावा. २. गोवा मुक्तीसंग्रामाविषयीच्या साहित्यकृतींचा परिचय असावा.	
उद्दिष्टे	१. इतिहास आणि साहित्य यांच्यातील परस्पर संबंधांचा परिचय करून देणे. २. गोवा मुक्तीसंग्रामाच्या इतिहासातील महत्त्वाच्या टप्प्यांचा परिचय करून देणे. ३. गोवा मुक्तीसंग्राम आणि मराठी साहित्य यांचा अनुबंध स्पष्ट करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	गोवा मुक्तीविषयक साहित्याची पार्श्वभूमी १.१ कुंकळीचा उठाव, पिंटोचे बंड, सत्तरीतील राण्यांचा उठाव १.२ सत्याग्रह: १८ जून क्रांतीदिन, मडगांव, म्हापसा, म्हादोळ, फोंडा, पार्से, पालये, तैरेखोल, धावे, पत्रादेवी. १.३ सशस्त्र क्रांती: आझाद गोमंतक दल, शिवोलीतील होमकांड. १.४ भारत स्वातंत्र्यदिन : १५ ऑगस्ट १९४७, ऑपरेशन विजय आणि गोवा मुक्तीदिन : १९ डिसेंबर १९६१.	१५
द्वितीय श्रेयांकन	विघ्नहर्ता – पु. शि. नार्वेकर (खालील पाच कथा) १. विघ्नहर्ता २. नियती ३. नकुळ ४. मीरा ५. मंतरलेला दिवस	१५
तृतीय श्रेयांकन	आठवणी माझ्या कारावासाच्या काळ्या निळ्या पाण्याच्या – पां. पु. शिरोडकर	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	आठवणी माझ्या कारावासाच्या काळ्या निळ्या पाण्याच्या – पां. पु. शिरोडकर	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (PPT सादरीकरण), स्वाध्याय, माहितीपट, कार्यशाळा, स्वातंत्र्यसैनिकांची/त्यांच्या नातेवाईकांची भेट, ऐतिहासिक स्थळ-स्मारक, वास्तू आणि वस्तुसंग्रहालय यांना भेट इ.	
संदर्भ ग्रंथ	१. केशवाचार्य, महिकावतीची बखर, (संपा.) वि. का. राजवाडे, सरिता प्रकाशन, पुणे, २०१३. २. कोमरपंत, सोमनाथ, (संपा.) गोमंत वैखरी, कोकण मराठी परिषद, गोवा, २०१०. ३. गडकरी, माधव, असा हा गोमंतक, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २०१६. ४. घवी, रवींद्र, प्रभुदेसाई, वि. बा., (संपा.) गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १,	

	<p>२००३.</p> <p>५. तावरे, स्नेहल, (संपा.) जागतिक स्तरावर संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ आणि गोवा मुक्तीसंग्राम यांचे सांस्कृतिक योगदान, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१९.</p> <p>६. नागवेकर, पांडुरंग, गोमंतकाची बखर, शिल्पकार प्रकाशन, सावई-वेरे, २०१८.</p> <p>७. मडगांवकर, विनय, संतसाहित्य सिंहावलोकन, बहुजन साहित्यधारा प्रकाशन, पुणे, (तिसरी आवृत्ती) २०१९.</p> <p>८. रानडे, मोहन, सतीचे वाण, सिंधू प्रकाशन, मुंबई, १९९६.</p> <p>९. रायकर, गजानन, स्वातंत्र्यलढ्यातील आठवणी, संगम प्रकाशन, गोवा, २००८.</p> <p>१०. लोहिया, डॉ. राममनोहर, मराठी अनुवाद – प्रभू पेश, वासुदेव, 'अॅक्शन इन गोवा', डॉ. राममनोहर लोहिया रीसर्च फाऊंडेशन, दिल्ली, २०२१.</p> <p>११. सरदेसाई, जयसिंह राणे, राण्यांचे गोमंतकातील आगमन व गोव्यातील स्वातंत्र्यसंग्राम, गोमंतक मराठी अकादमी, गोवा, १९९५</p> <p>१२. सरदेसाई, मनोहर हिरबा, गोमंतकाचे असे ते दिवस, पुरोगामी प्रकाशन, गोवा. १९९४.</p> <p>१३. सरदेसाई, मनोहर, हिरबा, गोवा, दमण व दीव स्वातंत्र्यलढ्याचा इतिहास, खंड १ आणि २, दुसरी आवृत्ती, कला आणि संस्कृती संचालनालय, गोवा सरकार, गोवा, २०११.</p> <p>१४. सरदेसाई, मनोहर, स्वातंत्र्यपथावर - गोमंतकाच्या मुक्तीलढ्यातील काही घटनांची वास्तव शब्दचित्रे, गोमंतक मराठी अकादमी, गोवा, १९९०.</p> <p>१५. सातोस्कर, बा. द., गोमंतक: प्रकृती आणि संस्कृती, शुभदा- सारस्वत पब्लिकेशन्स, पुणे. खंड १, २ व ३, १९८२.</p> <p>१६. सुखटणकर, जगन्नाथ, पोर्तुगीज राजवटीतील स्वातंत्र्यलढ्यातील पाने १५१० ते १९४७, गोमंतक मराठी अकादमी, गोवा, १९९४.</p> <p>१७. शहासने, चंद्रकांत, देशभक्त कोश, बहुजन साहित्यधारा प्रकाशन, पुणे, २०१७.</p> <p>१८. शहापूरकर, कृ., पोवार, (संपा.) यशोगाथा गोवा मुक्तीची. गोवा मुक्ती सुवर्ण महोत्सवी वर्ष सोहळा समिती, बेळगांव, २०११.</p> <p>१९. शिरोडकर पा. पु., आठवणी माझ्या कारावासांच्या काळ्या - निळ्या पाण्याच्या, गोमंतक मराठी अकादमी, गोवा, १९८९.</p> <p>२०. CTBC'S International Research Journal, Vol. 4, Issue 1 , ISSN: 2350-0905, Ed. Dr. Lalit Balkristna. Pune. 2017.</p> <p>२१. Narayan Rajan, Sampurna Swaraj – The History of Goa's Liberation Struggle 1928-1961, Directorate of Art and culture, Panaji Goa, 2010.</p> <p>२२. Ramani, Shrikant, Operation Vijay, The Ultimate Solution, Broadway Publishing House, Panaji Goa, 2011.</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. इतिहास आणि साहित्य यांतील परस्परसंबंध स्पष्ट करतो.</p> <p>२. काळानुरूप राजकीय, सामाजिक प्रेरणांनुसार साहित्यनिर्मितीच्या प्रेरणा कशा बदलतात हे उलगाडून दाखवतो.</p>

	३. गोवा मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य यांचा अनुबंध विशद करतो. ४. गोवा मुक्तिसंग्रामातील महत्त्वाच्या क्रांतिकारकांवर भाष्य करतो.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-221
Title of the Course : प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्य Writing skills for media
Number of Credits : (3T+1P)
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	मराठी भाषेचे प्राथमिक ज्ञान असणे आवश्यक.	
उद्दिष्टे	१. प्रसारमाध्यमांसाठी आवश्यक लेखन कौशल्ये विकसित करणे. २. प्रसारमाध्यम क्षेत्रातील व्यावसायिक संधींची ओळख करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनकौशल्यांची आवश्यकता १.१ प्रसारमाध्यमांचा परिचय १.२ प्रसारमाध्यमांची उपयुक्तता १.३ प्रसारमाध्यमांचे प्रकार १.४ लेखनासाठी आवश्यक असणारे विविध गुण	१५
द्वितीय श्रेयांकन	मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन २.१ वृत्तलेखन, अग्रलेख, वाचकांचा पत्रव्यवहार २.२ प्रासंगिक लेखन, स्तंभलेखन	१५
तृतीय श्रेयांकन	दृक्-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन ३.१ श्राव्य माध्यम – बातमीपत्र, नभोनाट्य, उद्धोषणा लेखन ३.२ दूरचित्रवाणी – बातमीपत्र, माहितीपट संहिता लेखन	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	प्रात्यक्षिक: विविध माध्यमांसाठी प्रत्यक्ष लेखन ४.१ मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन: वृत्तलेखन (सांस्कृतिक कार्यक्रम, साहित्यिक उपक्रम), विविध स्वरूपाचे लेख, वाचकांचा पत्रव्यवहार ४.२ श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन: बातमीपत्र, उद्धोषणा लेखन ४.३ दूरचित्रवाणीसाठी लेखन: बातमीपत्र, माहितीपट संहिता लेखन ४.४ कार्यक्षेत्रांना प्रत्यक्ष भेटी देऊन अहवाल लेखन करणे.	३०
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण, स्वाध्याय, कार्यशाळा, कार्यक्षेत्रांना प्रत्यक्ष भेटी देणे.	
संदर्भ ग्रंथ	१. अकलुजकर, प्रसन्नकुमार, “फिचर रायटिंग”, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २०१०. २. काळे, कल्याण व पुंडे, दत्तात्रय, “व्यावहारिक मराठी”, निराली प्रकाशन, पुणे, २०१९. ३. गवस, राजन व इतर, “भाषिक सर्जन आणि उपयोजन”, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२. ४. भागवत, गीता, “प्रशासनिक मराठी भाषेचा विकास”, राज्य मराठी विकास संस्था, प्रशासन, मुंबई, १९९६. ५. गोविलकर, लीला व पाटणकर, जयश्री, “व्यावहारिक मराठी”, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, १९८५. ६. घाग-सोनी, प्रतिभा, “प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनकौशल्ये”, प्रगती बुक्स, पुणे, २०२२. ७. घोरपडे, अक्षय, “माध्यमांसाठी लेखन व संवाद कौशल्ये (दृक्-श्राव्य व आधुनिक	

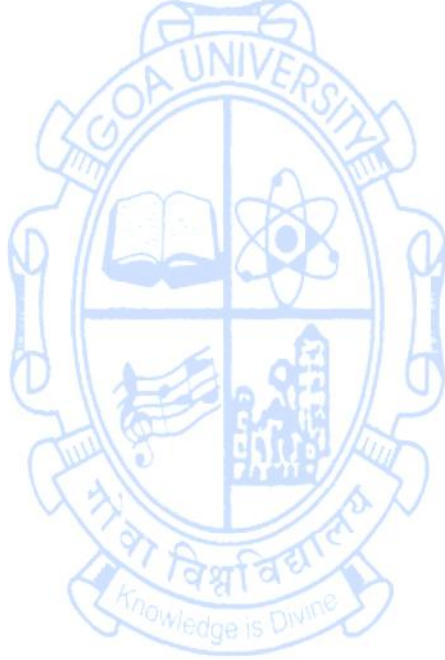
	<p>समाजमाध्यमे)", प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०२०.</p> <p>८. तावरे, स्नेहल (संपा.), "व्यावहारिक मराठी", स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००४.</p> <p>९. तौर, पृथ्वीराज (संपा.), "मराठी भाषिक कौशल्ये विकास", अथर्व पब्लिकेशन, जळगाव, २०००.</p> <p>१०. नसीराबादकर, ल. रा, "व्यावहारिक मराठी", भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२२.</p> <p>११. मोडक, केतकी व इतर (संपा.), "उपयोजित मराठी डॉ. गं. ना. जोगळेकर कृतज्ञता", पद्यगंधा प्रकाशन, पुणे, २००५.</p> <p>१२. वाळंबे, मो. रा., फडके, अरूण (संपा.), "मराठी शुद्धलेखन प्रदीप", नितीन प्रकाशन, पुणे, २०१३.</p> <p>१३. सांगळे, संदीप (संपा.), "व्यावहारिक उपयोजित मराठी व प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली", डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे, २०१३.</p> <p>१४. शेळके, भास्कर, "प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषा", स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१२.</p> <p>१५. हंडीभाग, भारत व इतर (संपा.), "दृक्-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य", एज्युकेशनल पब्लिशर्स, औरंगाबाद २०१४.</p>
<p>शैक्षणिक फलित</p>	<p>१. विद्यार्थ्यांना प्रसारमाध्यम क्षेत्रातील व्यवसाय संघर्षाची माहिती प्राप्त होते.</p> <p>२. विद्यार्थ्यांना प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनकौशल्यांचा परिचय होतो.</p> <p>३. विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक लेखनासाठीचे लेखनतंत्र अवगत होते.</p> <p>४. विद्यार्थी विविध प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन करतो.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-252
Title of the Course : ग्रंथपरीक्षण (Critical Review of Book)
Number of Credits : 02
Effective from AY : 2024-2025

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांनी मराठीतील विविध साहित्यप्रकारांतील ग्रंथांचे वाचन केलेले असणे आवश्यक. २. ग्रंथपरीक्षणाची आवड असणे आवश्यक.	
उद्दिष्टे	१. ग्रंथपरीक्षणाचा सैद्धान्तिक परिचय करून देणे. २. ग्रंथपरीक्षणाचे तंत्र समजावून देणे. ३. विद्यार्थ्यांमध्ये आस्वादक वृत्ती निर्माण करणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये ग्रंथविश्लेषणात्मक दृष्टिकोन निर्माण करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	ग्रंथपरीक्षण स्वरूप आणि संकल्पना १.१ ग्रंथपरीक्षणाची उद्दिष्टे, गुण व कौशल्ये. १.२ ग्रंथपरीक्षण पद्धती, तंत्र व माध्यमे १.३ ग्रंथपरीक्षणाचे गुण	१५
द्वितीय श्रेयांकन	प्रत्यक्ष ग्रंथपरीक्षण १. हिमालयाची सावली (नाटक) – वसंत कानेटकर २. आलोक (कथासंग्रह) – आसाराम लोमटे, शब्द प्रकाशन, मुंबई	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक् - श्राव्य सादरीकरण, पॉवर पॉईन्ट सादरीकरण, चित्रपट दाखवणे, कार्यशाळा, इ.	
संदर्भ ग्रंथ	१. सांगळे, संदीप, आधुनिक मराठी साहित्य – स्वरूप, आकलन आणि आस्वाद, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे, २०१०. २. नासिराबादकर, ल. रा., व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २००४. ३. अडसूळ, श्रीकृष्ण, लेखनपंचक, रजत प्रकाशन, औरंगाबाद, २०२१. ४. सारडा, शंकर, काही पुस्तके काही लेखक, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९९५. ५. सारडा, शंकर, ग्रंथवैभव, पुष्प प्रकाशन, पुणे १९९१. ६. सारडा, शंकर, ग्रंथ संवत्सर, पुष्प प्रकाशन, पुणे, १९९१. ७. शेळके, शांता, लेखक आणि लेखने, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९६. ८. देसाई, स. शं., लेखनकला परिचय, परिमल प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९८.	
शैक्षणिक फलित(ब्लूमस)	१. ग्रंथपरीक्षणाचे स्वरूप व तंत्र स्पष्ट करतो. २. ग्रंथात आलेल्या विचारांची योग्य मांडणी करतो.	

टॅक्सोनोमीनुसार)

३. विविध ग्रंथांचे सूक्ष्म वाचन करतो.
४. ग्रंथांचे विश्लेषण करून ग्रंथपरीक्षण करतो.

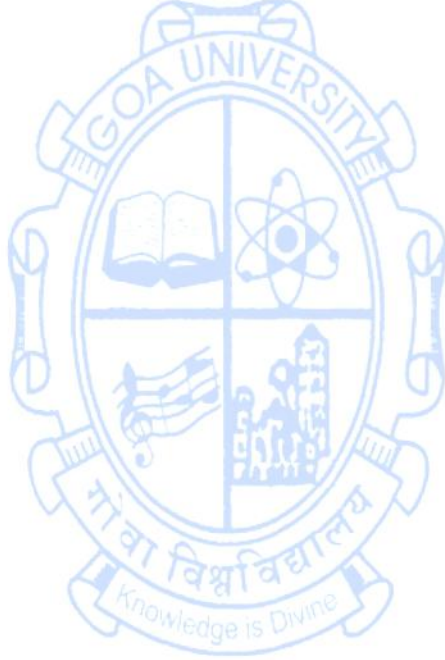

Exit Course**Name of the Programme : B.A. Marathi****Course Code : MAR-261****Title of the Course : बातमी लेखन (News Writing)****Number of Credits : 04****Effective from AY : 2024-25**

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थी मराठी वर्तमानपत्रांचा नियमित वाचक असणे अपेक्षित आहे.	
उद्दिष्टे	१. वर्तमानपत्राचे स्वरूप समजावून सांगणे. २. बातमी, लेख, जाहिरात या मधील फरक समजावून सांगणे. ३. बातमी लिखाणाचे तंत्र समजावून सांगणे. ४. विविध प्रकारच्या बातम्यांचे लेखन करायला लावणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	वर्तमानपत्राचे स्वरूप, बातमी, लेख, जाहिरात यामधील फरक, घटनांचे बातमीमूल्य व स्रोत.	१५
द्वितीय श्रेयांकन	बातमी लेखनाचे स्वरूप घटना, भाषा, मांडणी वार्ताहरासाठी आवश्यक गुण विविध प्रकारच्या बातम्या (राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक, क्रीडा)	१५
तृतीय श्रेयांकन	प्रत्यक्ष बातमी लेखन विविध प्रकारच्या बातम्यांचे लेखन वार्तापत्रांचे लेखन	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	बातमीदारीसाठी आवश्यक साधने (देवनागरी टंकलेखन, संदर्भ शोधणे, E- mail)	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. पाध्ये, प्रभाकर, पत्रकारितेची मूलतत्त्वे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९१. २. गुर्जर, बी., पत्रकारासाठी मराठी, बाबासाहेब घोरपडे वृत्तविद्या प्रबोधिनी, पुणे, १९९२. ३. माळी, सुनील, बातमीदारी, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००८. ४. गोव्हाणे, सुधीर, ग्रामीण पत्रकारिता, प्रचार प्रकाशन, कोल्हापूर, १९८७. ५. प्रभुगावकर, आर., पत्रकारिता, आरती प्रकाशन, गोवा, १९९७. ६. पवार, सुधाकर, राष्ट्रीय विकास आणि पत्रकार, रजत प्रकाशन, औरंगाबाद २००७. ७. ढवळीकर, संजय, संपादकीय, जागर प्रकाशन, गोवा, २०१५.	

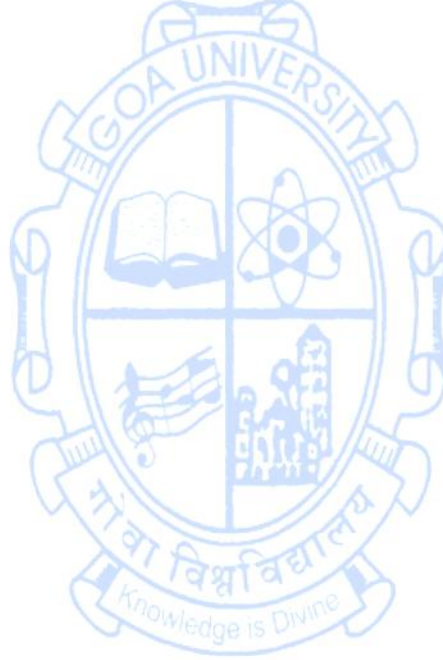
	<p>८. जोशी, एस्. एच्., मराठी पत्रकारिता, डायमंड पब्लिकेशन्स; पुणे, २००९</p> <p>९. वाळवेकर, समीरण, आजच्या ठळक बातम्या, राजहंस प्रकाशन, पुणे, १९९५.</p> <p>१०. गोखले, किरण, पत्रकारिता-विद्या, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००३.</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. वर्तमानपत्राचे स्वरूप समजावून सांगतो.</p> <p>२. बातमी, लेख, जाहिरात यांमधील फरक स्पष्ट करतो.</p> <p>३. बातमी लेखनाचे तंत्र उलगडून दाखवतो.</p> <p>४. विविध प्रकारच्या बातम्यांचे लेखन करतो.</p>

Semester V**Name of the Programme : B.A. Marathi****Course Code : MAR-300****Title of the Course : प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६५०)
(Ancient history of Marathi literature (beginning till 1650))****Number of Credits : 04****Effective from AY : 2024-25**

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी वाङ्मय परंपरेची ओळख असावी. २. मराठीतील प्रमुख आद्य साहित्यिकांची ओळख असावी.	
उद्दिष्टे	१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करणे. २. प्राचीन मराठीतील प्रमुख संप्रदायांची माहिती करून देणे. ३. मराठीतील प्रमुख संतांच्या साहित्याची ओळख करून देणे.	
	तास	
प्रथम श्रेयांकन	मराठी भाषेची उत्पत्ती आणि विकास, मराठी भाषेचे लिखित स्वरूप, नाथ संप्रदाय (गोरक्षनाथ, मुकुंदराज), महानुभाव संप्रदाय (तत्त्वज्ञान, आचारधर्म, चरित्रग्रंथ, सूत्रपाठ, दृष्टांतपाठ, धवळे, सातीग्रंथ)	१५
द्वितीय श्रेयांकन	वारकरी संप्रदाय (संत ज्ञानेश्वर, संत नामदेव, संतमेळा, संत एकनाथ, संत तुकाराम आणि बहिणाबाई)	१५
तृतीय श्रेयांकन	दत्त संप्रदाय आणि समर्थ संप्रदाय	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक – करुणाष्टके आणि मनाचे श्लोक	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉईन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. सरदार, गं. बा., संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१०. २. तुळपुळे, शं. गो, महानुभाव पंथ व त्यांचे वाङ्मय, व्हिनस प्रकाशन, पुणे. १९७६ ३. मयेकर, गोपाळराव, नित्यनूतन नित्यसुंदर ज्ञानेश्वरी, जागर प्रकाशन, गोवा. २०१४ ४. देशमुख, उषा, मराठीचे साहित्य शास्त्र, रामदास ते रामजाशी, लोकवाङ्मय प्रकाशन, पुणे. १९७६ ५. देशमुख, उषा, मराठी साहित्याचे आदिबंध, लोकवाङ्मय प्रकाशन, पुणे. १९८२ ६. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १, २, ३, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे. १९७३ ७. देशपांडे, अ. ना., मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड १ ते ४., व्हिनस प्रकाशन, पुणे. १९७३ ८. गोसावी, र. रा, महाराष्ट्रातील पाच भक्तीसंप्रदाय, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे. २००८ ९. पुजारी प्रभाकर, सामर्थ्ययोगी रामदास आणि श्रीमंतयोगी शिवकल्याणराजा,	

	<p>कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, तृतीय आवृत्ती २०१६. १०. जोशी, प्र., न., मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास (प्राचीन व अर्वाचीन काळ), प्रसाद प्रकासन, पुणे, १९७८</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करतो. २. प्राचीन मराठीतील प्रमुख संप्रदायांची माहिती देतो. ३. मराठीतील प्रमुख संतांच्या साहित्याची ओळख करून देतो.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-301
Title of the Course : रससिद्धान्त आणि काव्यानंदमीमांसा (Rasa Theory and poetic appreciation)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	संस्कृत काव्यशास्त्राचा परिचय असावा.	
उद्दिष्टे	१. रस ही संकल्पना विद्यार्थ्यांना स्पष्ट करणे. २. काव्यातील रसाचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना समजावून सांगणे. ३. काव्यानंदमीमांसा या संकल्पनेचा परिचय विद्यार्थ्यांना घडवणे. ४. करुणरसविचार आणि विरेचन या संकल्पना समजावून सांगणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	रससिद्धान्त, रसाचे स्वरूप, रसनिष्पत्ती,	१५
द्वितीय श्रेयांकन	रसविषयक विविध मते, (भट्टलोल्लट, भट्टनायक, श्रीशंकुक, अभिनवगुप्त) रससंख्या, रसविघ्ने	१५
तृतीय श्रेयांकन	काव्यानंदमीमांसा	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	करुणरसविचार आणि विरेचन	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. गाडगीळ, स. रा., काव्यशास्त्रप्रदीप, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, २०१० २. गोविलकर, लीला, भारतीय साहित्यविचार, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००३. ३. जोग, रा. श्री., अभिनव काव्यप्रकाश, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, २००४. ४. दादेगावकर, पद्माकर, रसचर्चा, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९७४. ५. देशपांडे, ग. त्र्यं., भारतीय साहित्यशास्त्र, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २०१३. ६. कंगले, र. पं., प्राचीन काव्यशास्त्र, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९७४. ७. कंगले, र. पं., रसविभावविचार (अनुवादित), म.रा.सा.सं. मंडळ, मुंबई, १९९७. ८. जोशी, लक्ष्मणशास्त्री, आधुनिक मराठी साहित्याची समीक्षा आणि रससिद्धान्त, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९७२.	
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	१. रस ही संकल्पना स्पष्ट करतो. २. काव्यातील रसाचे महत्त्व उलगडून दाखवतो. ३. काव्यानंदमीमांसा या संकल्पनेचा परिचय करून देतो. ४. करुणरसविचार आणि विरेचन यासंबंधी विवेचक भाष्य करतो.	

Name of the Programme : B.A. Marathi

Course Code : MAR-302

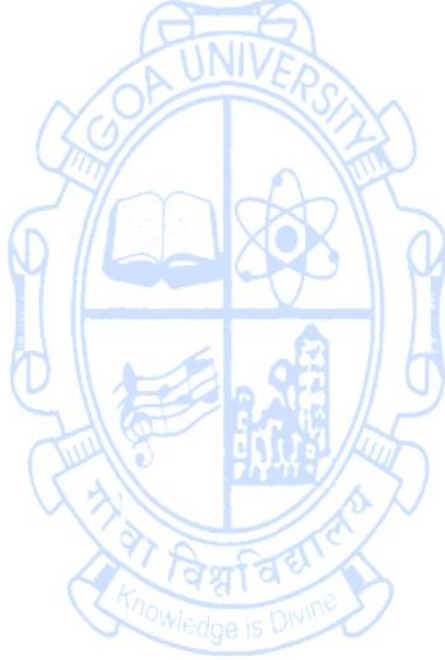
Title of the Course : मुक्तिपूर्व गोमंतकीय नियतकालिके (Pre-liberation Goan Magazine's)

Number of Credits : 02

Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना गोमंतकीय मुक्तिसंग्रामाविषयी माहिती असावी. २. विद्यार्थ्यांना मुक्तिपूर्व गोमंतकीय मराठी नियतकालिकांची माहिती असावी.	
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना गोमंतकीय मुक्तिसंग्रामातील नियतकालिकांची माहिती करून देणे. २. गोमंतकीय मुक्तिसंग्रामात असलेले नियतकालिकांचे योगदान विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	अ. मुक्तिपूर्व गोमंतकीय नियतकालिकांचा उदय आणि विकास आ. प्रारंभीची महत्त्वाची नियतकालिके (देशसुधारणेश्लु, सत्संग, हिंदूमत, भारतमीत्र, भारत)	१५
द्वितीय श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक : 'भारत'कार हेगडे देसाई यांचे निवडक अग्रलेख, खंड १ – शशिकांत नार्वेकर, 'भारत'कार हेगडे देसाई प्रतिष्ठान, कुसमण, केपे – गोवा.	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. प्रभुदेसाई वि. बा., घवी रवींद्र, 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास' खंड १ २. दाते शंकर गणेश, मराठी नियतकालिकांची सूची) १८०० – १९५० (प्रथम खंड, मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय प्रकाशन, मुंबई १९७५ ३. जोशी लक्ष्मणशास्त्री तर्कतीर्थ, 'मराठी विश्वकोश', खंड ८ महाराष्ट्र राज्य विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई. १९८० ४. मयेकर गोपाळराव, 'गोमंतकीय मराठी साहित्य संशोधन' मार्च २००१ ५. सातोस्कर बा.द. 'गोमंतक प्रकृती आणि संस्कृती', शारदीय प्रकाशन, गोवा, २००९. ६. देशपांडे, अ. ना., मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड १ ते ४., व्हिनस प्रकाशन, पुणे. १९७३ ७. सरदेसाई मनोहर हिरबा, गोवा, दमण दीव स्वातंत्र्यलढ्याचा इतिहास, खंड १, २, कला आणि सांस्कृतिक संचालनालय २०११ ८. देशमुख उषा माधव, मराठी नियतकालिकांचा वाङ्मयीन अभ्यास खंड २, १८८३ ते १९३७, मुंबई विद्यापीठ प्रकाशन, १९९४ ९. प्रभू, परेश, गोमंतकीय मराठी पत्रकारिता आणि भारतकारांचा वारसा, गोमंतक मराठी अकादमी, पर्वरी, २०१० १०. प्रभू, परेश, गोमंतकीय मराठी पत्रकारितेचा इतिहास, गोवा मराठी अकादमी, पणजी,	

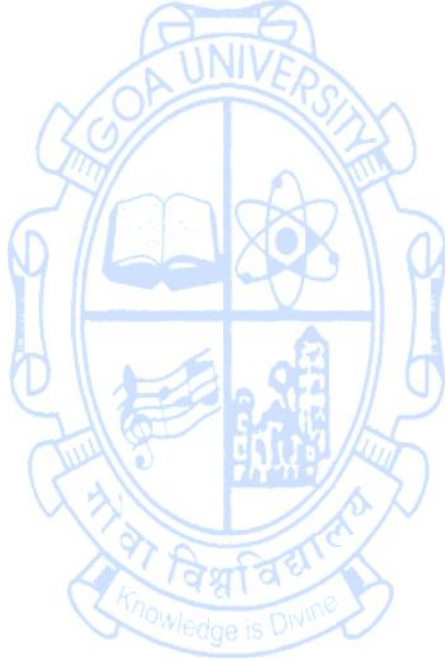
	२०१८
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	<ol style="list-style-type: none"> १. गोमंतकीय मुक्तिसंग्रामातील नियतकालिकांचा परिचय करून देतो. २. गोमंतकीय मुक्तिसंग्रामात असलेले नियतकालिकांचे योगदान स्पष्ट करतो. ३. मुक्तिपूर्व नियतकालिकांत आलेल्या विविध विषयांचे विश्लेषण करतो. ४. विविध नियतकालिकांचे वाचन करतो.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-303
Title of the Course : साठोत्तरी मराठी साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह
(Trends in Marathi literature post 1960)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी वाङ्मयाच्या परंपरेची ओळख असावी. २. मराठीतील आधुनिक साहित्यिकांची ओळख असावी.	
उद्दिष्टे	१. बदलत जाणाऱ्या साहित्याचे स्वरूप लक्षात आणून देणे. २. साहित्यातील कालसापेक्षता विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे. ३. मराठीतील साठोत्तरी साहित्यिकांची ओळख करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	साठोत्तरी साहित्याची संकल्पना आणि साठोत्तरी साहित्याचे स्वरूप	१५
द्वितीय श्रेयांकन	साठोत्तरी कविता आणि आत्मकथनांची वैशिष्ट्ये	१५
तृतीय श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक : नारायण सुर्वे – ऐसा गा मी ब्रह्म	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक : मल्लिका अमरशेखर – मला उद्ध्वस्त व्हायचंय	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. खोले विलास, अर्धशतकातील मराठी कादंबरी, लोकवाङ्मयगृह मुंबई, २०११ २. कुलकर्णी द. भि., पार्थिवतेचे उदयास्त, पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई, १९७७ ३. 'प्रदक्षिणा खंड २', कॉन्टिनेण्टल प्रकाशन, पुणे १९८० ४. सोमण अंजली, मराठी कथा: स्थितीगती, प्रतिमा प्रकाशन पुणे, १९९५ ५. देशपांडे प्रकाश, केजरकर, आधुनिक मराठी कविता: एक विश्लेषण, स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद ६. पवार गो. मा., हातकणंगलेकर म. द., 'मराठी कादंबरी: प्रेरणा व स्वरूप', पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई, १९८६ ७. देशपांडे वि. भा., तावरे नेहल, 'मराठी भाषा आणि साहित्य', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९० ८. कुलकर्णी द. भि., 'मराठी कथा स्वरूप आणि आस्वाद', स्वाध्याय प्रकाशन पुणे ९. जाधव गजानन, (संपा.) नव्वदोत्तर मराठी ग्रामीण कादंबरी (प्रा. डॉ. केशव फाले गौरवग्रंथ), अनघादित्य प्रकाशन, अमरावती. २०२१ १०. हेरोळे गजानन (संपा.), नव्वदोत्तर मराठी कथा: रंग आणि अंतरंग (डॉ. रा.गो. चवरे गौरवग्रंथ), गोदा प्रकाशन, औरंगाबाद. २०१८	

	११. राजाध्यक्ष विजया, मराठी कादंबरी: आस्वाद यात्रा, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २००८
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	<ol style="list-style-type: none"> १. कालसापेक्ष बदलत जाणाऱ्या साहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करतो. २. साहित्यातील कालसापेक्षतेच्या अभ्यासाची आवश्यकता विशद करतो. ३. मराठीतील महत्त्वाच्या साठोत्तरी साहित्यिकांचा परिचय करून देतो. ४. मराठीत साठोत्तरी काळात निर्माण झालेल्या विविध प्रवाहांवर भाष्य करतो.

Name of the Programme : B.A. Marathi

Course Code : MAR-321

Title of the Course : संवाद आणि पटकथा लेखन (Dialogues and Screenplay writing)

Number of Credits : (3T+1P)

Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. सर्जनशील लेखनाची आवड असणे.	
उद्दिष्टे	१. संवादलेखनाचे कौशल्य शिकवणे. २. संवादलेखन कौशल्याची माहिती देणे. ३. पटकथालेखन कौशल्याची ओळख करून देणे. ४. प्रत्यक्ष पटकथा लेखन शिकवणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	संवादलेखन: स्वरूप, तंत्र आणि वैशिष्ट्ये	१५
द्वितीय श्रेयांकन	पटकथालेखन : संकल्पना, स्वरूप, तंत्र आणि व्याप्ती	१५
तृतीय श्रेयांकन	पटकथा आणि संवाद लेखन: लघुपट, माहितीपट, मालिका आणि चित्रपट	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	प्रात्यक्षिक: पटकथालेखन, संवादलेखन	३०
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. पानवलकर, श्री. दा.; "शूटिंग", मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, प्र. आ. १९८५. २. सरवटे, दिलीप; "सिनेमा पहावा काढून", हेमंत जोशी प्रकाशन, पुणे, प्र. आ. जून २०१२. ३. खोपकर, अरुण, "चलत चित्रव्युह", लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, प्र. आ. नोव्हेंबर २०१२. ४. सपकाळ, अनिल, "मराठी चित्रपटांची पटकथा", प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, प्र. आ. एप्रिल २००५. ५. गणेश, मतकरी, "सिनेमॅटिक", मॅजेस्टिक पब्लिकेशन हाऊस, मुंबई, प्र. आ. जानेवारी २०१५. ६. गोर्ले, शिवराज, "कथा ते पटकथा", कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, २०१५	
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	१. विद्यार्थी संवादलेखनाचे कौशल्य आत्मसात करतो. २. विद्यार्थी पटकथालेखन कौशल्य आत्मसात करतो. ३. विद्यार्थी प्रत्यक्ष संवादलेखन करतो. ४. विद्यार्थी प्रत्यक्ष पटकथालेखन करतो.	

कार्यानुभव (Internship)**Name of the Programme : B.A. Marathi****Course Code : MAR-361****Title of the Course : मराठी भाषेची अभिवृद्धी (Accretion of Marathi language)****Number of Credits : 02****Effective from AY : 2024-25**

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेच्या अभिवृद्धीविषयी ओढ असावी. २. विद्यार्थ्यांना मराठी वाङ्मय परंपरेची ओळख असावी.	
उद्दिष्टे	१. मराठीच्या अभिवृद्धीसाठी विद्यार्थ्यांना कार्यतत्पर करणे. २. विद्यार्थ्यांच्या मनात मराठी भाषेबद्दलची गोडी आणि आस्था निर्माण करणे.	
प्रथम आणि द्वितीय श्रेयांकन	१. विद्यार्थ्यांनी मराठीसाठी कार्य करणारी एखादी मान्यताप्राप्त सामाजिक / शैक्षणिक संस्था यांच्या सहकार्याने व मार्गदर्शनाखाली तीस तास मराठीच्या अभिवृद्धीसाठी कार्य करावे. २. सदर कार्याचा दैनंदिन तपशील ठेऊन; कार्यासंदर्भातला अहवाल सादर करावा. (प्रत्यक्ष कथाकथन, अभिवाचन, ग्रंथालयीन उपयोजन, मराठी विषयक कार्यक्रमांत प्रत्यक्ष सहभाग, कार्यक्रमांचे आयोजन, लेखकांच्या गाठीभेटी, वाचन उपक्रम इत्यादी) ३. कार्य केल्याचे प्रमाणपत्र संबंधित संस्थेकडून प्राप्त करणे आवश्यक.	तास 30
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉईन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	१. मान्यताप्राप्त सामाजिक / शैक्षणिक संस्था यांच्या सहकार्याने व मार्गदर्शनाखाली मराठीच्या अभिवृद्धीसाठी कार्य करतो. २. सदर कार्याचा दैनंदिन तपशील ठेऊन; कार्यासंदर्भातला अहवाल सादर करतो. ३. प्रत्यक्ष कथाकथन, अभिवाचन, ग्रंथालयीन उपयोजन, मराठी विषयक कार्यक्रमांत प्रत्यक्ष सहभागी होतो.	

Semester VI**Name of the Programme : B.A. Marathi****Course Code : MAR-304****Title of the Course : प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६५० ते १८१८)
(Ancient history of Marathi literature (1650 - 1818))****Number of Credits : 04****Effective from AY : 2024-25**

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी वाङ्मय परंपरेची ओळख असावी. २. मराठीतील मध्यकालीन साहित्यिकांची ओळख असावी.
उद्दिष्टे	१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करणे. २. प्राचीन मराठीतील प्रमुख साहित्यिक परंपरांची माहिती करून देणे. ३. मराठीतील प्रमुख पंडिती व शाहिरी साहित्याची ओळख करून देणे. ४. मराठीतील बखर वाङ्मयाचा परिचय करून देणे. ५. प्राचीन गोमंतकीय वाङ्मयाची ओळख करून देणे.
	तास
प्रथम श्रेयांकन	पंडिती काव्य – पंडिती काव्याचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये, पंडिती कवी (मुक्तेश्वर, वामनपंडित, श्रीधर, मोरोपंत, नागेश, सामराज, विठ्ठल, रघुनाथपंडित) १५
द्वितीय श्रेयांकन	शाहिरी कविता : स्वरूप व प्रकार, लावणी व पोवाडा (अनंत फंदी, रामजोशी, सगनभाऊ, होनाजी बाळा, प्रभाकर आणि परशराम) १५
तृतीय श्रेयांकन	बखर वाङ्मय : शिवपूर्वकालीन बखरी, शिवकालीन, पेशवेकालीन बखरी. १५
चतुर्थ श्रेयांकन	प्राचीन गोमंतकीय मराठी वाङ्मय (शिलालेख, ताम्रपट, टका, शमीपत्र, झुला) प्राचीन गोमंतकीय वाङ्मय (कृष्णदास शामा, ज्ञानदेव, निवृत्ती, पूर्णप्रकाशानंद, सोहिरोबानाथ आंबिये, विठ्ठल केरीकर, कृष्णभट्ट बांदकर) ख्रिस्ती मराठी वाङ्मय (फादर थोमस स्टीफन्स, एतियेन द ला कुवा, आतोनियो द साल्दांज) १५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.
संदर्भग्रंथ	१. सरदार, गं. बा., संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१०. २. तुळपुळे, शं. गो, महानुभाव पंथ व त्यांचे वाङ्मय, व्हिनस प्रकाशन, पुणे. १९७६ ३. मयेकर, गोपाळराव, नित्यनूतन नित्यसुंदर ज्ञानेश्वरी, जागर प्रकाशन, गोवा. २०१४ ४. देशमुख, उषा, मराठीचे साहित्य शास्त्र, रामदास ते रामजाशी, लोकवाङ्मय प्रकाशन, पुणे. १९७६

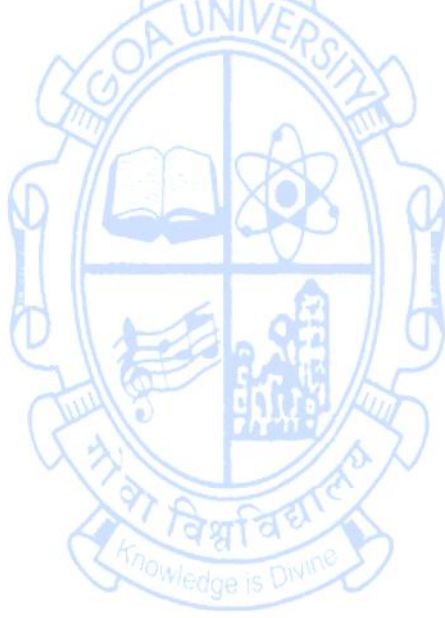
	<p>५. देशमुख, उषा, मराठी साहित्याचे आदिबंध, लोकवाङ्मय प्रकाशन, पुणे. १९८२</p> <p>६. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १, २, ३, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे. १९७३</p> <p>७. देशपांडे, अ. ना., मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड १ ते ४., विनस प्रकाशन, पुणे. १९७३</p> <p>८. गोसावी, र. रा, महाराष्ट्रातील पाच भक्तीसंप्रदाय, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे. २००८</p> <p>९. पुजारी प्रभाकर, सामर्थ्ययोगी रामदास आणि श्रीमंतयोगी शिवकल्याणराजा, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, तृतीय आवृत्ती २०१६.</p> <p>१०. जोशी, प्र., न., मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास (प्राचीन व अर्वाचीन काळ), प्रसाद प्रकाशन, पुणे, १९७८</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करतो.</p> <p>२. प्राचीन मराठीतील प्रमुख साहित्यिक परंपरांची माहिती देतो.</p> <p>३. मराठीतील प्रमुख पंडिती व शाहिरी साहित्याची ओळख करून देतो.</p> <p>४. मराठीतील बखर वाडमयावर भाष्य करतो.</p> <p>५. प्राचीन गोमंतकीय वाडमयाचा सखोल परिचय करून देतो.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-305
Title of the Course : आत्मचरित्र: एक साहित्य प्रकार (Autobiography: A form of literature)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना चरित्र आणि आत्मचरित्र या प्रकारांचा परिचय असावा.	
उद्दिष्टे	१. 'आत्मचरित्र' या साहित्यप्रकाराची विद्यार्थ्यांना ओळख करून देणे. २. चरित्र आणि आत्मचरित्र यामधील भेद विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे. ३. आत्मचरित्र या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण समजावून सांगणे. ४. आत्मचरित्राचा प्रत्यक्ष अभ्यास विद्यार्थ्यांकडून करून घेणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	आत्मचरित्र स्वरूप, संकल्पना आणि घटक	१५
द्वितीय श्रेयांकन	मराठीतील आत्मचरित्र लेखनाची वाटचाल	१५
तृतीय श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक – माझी जन्मठेप - वि. दा. सावरकर	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक – माझी जन्मठेप - वि. दा. सावरकर	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइंट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. यादव, आनंद, आत्मचरित्रमीमांसा, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, १९९८ २. सं. भोसले नारायण, वाचा एक तरी...चरित्र-आत्मचरित्र, अथर्व प्रकाशन, २०१२ ३. कामत सतीश, मराठी साहित्य – प्रवाह, प्रकार आणि प्रतिबिंब, शब्दालय प्रकाशन, २०१० ४. कुलकर्णी. गो.म., आत्मचरित्र – आलोचना, ऑक्टोबर, १९७४ ५. देशपांडे. अ.ना., आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड-२, १९७३ ६. भैलुमे राजाभाऊ, चरित्र वाङ्मयप्रकार, Pustakmarket.com, २०११ ७. जोशी, अ. म. चरित्र-आत्मचरित्र तंत्र आणि इतिहास, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९६५. ८. कऱ्हाडे, सदा, चरित्र. आत्मचरित्र. लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९७६ ९. जोशी, अ. म. चरित्र-आत्मचरित्र तंत्र आणि इतिहास, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९६५. १०. कऱ्हाडे, सदा, चरित्र. आत्मचरित्र. लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९७६. ११. देशपांडे, अ. ना, आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड.२, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९७९ १२. गोडबोले, अरविंद, सावरकर विचारदर्शन, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९९५ १३. वर्तक, पद्माकर, स्वातंत्र्यवीर सावरकर पहिले आणि एकमेव, कर्नाळा चॅरिटेबल ट्रस्ट पुणे, तृतीय आवृत्ती २०१०.	

	<p>१४. फडके, भालचंद्र, मराठी लेखिका चिंता आणि चिंतन, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९८०</p> <p>१५. धोंगडे, अश्विनी, स्त्रीवादी समीक्षा स्वरूप आणि उपयोजन, दिलिपराज प्रकाशन, पुणे, १९९३</p> <p>१६. खोले, विलास(संपा.) गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई २०११</p> <p>१७. जाधव, रा. ग. साठोत्तरी मराठी कविता व कवी, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९७</p> <p>१८. गंधारे, द. के., मराठी वाङ्मय प्रकार: स्वरूप, संकल्पना व वाटचाल, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१७</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. 'आत्मचरित्र' या साहित्यप्रकाराची ओळख करून देतो. २. चरित्र आणि आत्मचरित्र यामधील भेद स्पष्ट करतो. ३. आत्मचरित्र या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण अधोरेखित करतो. ४. मराठीतील प्रसिद्ध आत्मचरित्रांचे वाचन करतो. ५. पाठ्यक्रमात नेमलेल्या आत्मचरित्रावर विवेचक भाष्य करतो.

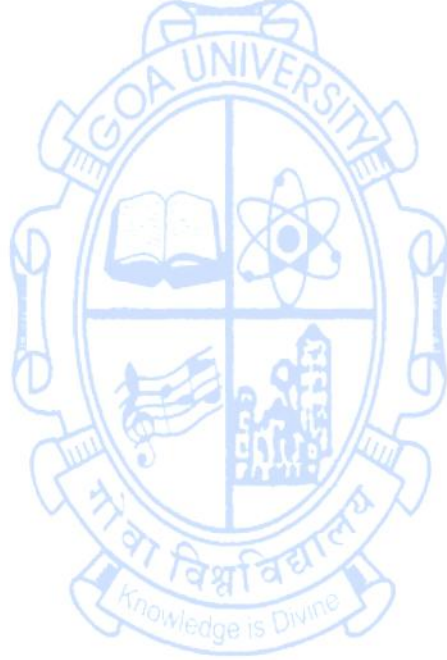

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-306
Title of the Course : साहित्यसमीक्षा Literary criticism
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना साहित्य समीक्षेचा परिचय असावा.	
उद्दिष्टे	१. समीक्षा ही संकल्पना व समीक्षेचे विविध घटक यांचा परिचय विद्यार्थ्यांना करून देणे. २. समीक्षेचे विविध दृष्टीकोन व त्यांची आवश्यकता विद्यार्थ्यांना स्पष्ट करून सांगणे. ३. विविध समीक्षा पद्धतींचे उपयोजन कसे करावे हे विद्यार्थ्यांना शिकविणे. ४. समीक्षा पद्धतींच्या आधारे साहित्यकृतींचे आकलन कसे करावे हे शिकविणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	समीक्षा : संकल्पना, स्वरूप आणि प्रयोजन	१५
द्वितीय श्रेयांकन	समीक्षेचे विविध घटक, समीक्षकासाठीचे आवश्यक गुण, साहित्य व समीक्षा परस्पर संबंध.	१५
तृतीय श्रेयांकन	समीक्षेच्या विविध पद्धती (आस्वादक, समाजशास्त्रीय, मानसशास्त्रीय आणि स्त्रीवादी)	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तक – रीटा वेलिणकर – शांता गोखले.	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. मर्ढेकर, बा. सी., सौंदर्य आणि साहित्य, मौज प्रकाशन, पुणे, १९५६ २. पाटणकर, रा. भा., सौंदर्य मीमांसा, मौज प्रकाशन गृह, पुणे, १९७५ ३. जोग रा.श्री, अभिनव काव्यप्रकाश, व्हिनस प्रकाशन, पुणे. १९६६ ४. गाडगीळ स. रा, काव्यशास्त्र प्रदीप, व्हिनस प्रकाशन, पुणे. २००३ ५. कुळकर्णी वा.ल, साहित्य स्वरूप आणि समीक्षा, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८६ ६. देशपांडे, कुसुमावती. पासंग, मौज प्रकाशन, मुंबई. १९७५ ७. पाटील गंगाधर, समीक्षेची नवी रूपे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, पुणे, १९८१. ८. कंगले र.पं, प्राचीन काव्यशास्त्र, मौज प्रकाशन, मुंबई. १९७४ ९. कंगले र.पं, रसविभावविचार (अनुवादित), म.रा.सा.सं.मंडळ, मुंबई, १९७५. १०. जोशी लक्ष्मणशास्त्री, आधुनिक मराठी साहित्याचा इतिहास आणि रससिद्धान्त, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९७५. ११. गोखले शांता, रीटा वेलिणकर, मौज प्रकाशन, पुणे, १९९०	
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस)	१. समीक्षेची संकल्पना व समीक्षेचे विविध घटक यांचा परिचय करून देतो. २. समीक्षेचे विविध दृष्टिकोन व त्यांची आवश्यकता स्पष्ट करतो.	

टॅक्सोनोमीनुसार)

३. समीक्षा पद्धतीच्या आधारे साहित्यकृतींचे आकलन कसे करावे हे विशद करतो.
४. पाठ्यक्रमात नेमलेल्या साहित्यकृतींवर विविध पद्धतींचे उपयोजन करून समीक्षा करतो.

Name of the Programme	: B.A. Marathi
Course Code	: MAR-307
Title of the Course	: अभ्यास प्रकल्प Project
Number of Credits	: 04
Effective from AY	: 2024-255

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना साहित्य, समीक्षा आदि विषयांचा परिचय असावा. २. विद्यार्थ्यांना भाषा, साहित्य अथवा संस्कृती संबंधिच्या संशोधनाची आवड असावी.
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना संशोधनासाठी प्रवृत्त करणे. २. विद्यार्थ्यांना शिस्तबद्ध संशोधन करण्यास शिकविणे.
चार श्रेयांकनाकरीता	प्रत्यक्ष संशोधन प्रकल्प सादर करणे. (गोवा विद्यापीठाने घालून दिलेल्या नियमानुसार)
	तास 60
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉईन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.
संदर्भग्रंथ	१. मालशे, स. गं, शोधनिबंधाची लेखनपद्धती, सुधारित आवृत्ती, संपादन : मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय गृह, २००६. २. जोशी, वसंत, जोगळेकर, गं. न., (संपादित), भाषा व साहित्य संशोधन खंड १, २, ३ महाराष्ट्र साहित्य परिषद १९८१, १९८५, १९८९. ३. संत, दु. का., संशोधन पद्धती, प्रक्रिया व अंतरंग, पुणे विद्यार्थी गृह प्रकाशन, पुणे, २०१० ४. कऱ्हाडे, सदा, संशोधन : सिद्धांत आणि पद्धती, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९८७. ५. चुनेकर, सु. रा., पठारे, रंगनाथ, (संपादित), संशोधन स्वरूप आणि पद्धती, शि. प्र. संस्था, संगमनेर, १९८३. ६. चुनेकर, सु. रा., पठारे, रंगनाथ, (संपादित), संशोधन प्रक्रिया आणि अंतरंग, शि. प्र. संस्था, संगमनेर, १९८३. ७. देशमुख, उषा, माधव, साहित्यशोधणी, निहार प्रकाशन, पुणे, १९९४. ८. वेलणकर, जया, प्रबंध कसा लिहावा, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर, १९८८. ९. गुंजाळ, बाबासाहेब, संशोधन : स्वरूप आणि समस्या, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१४.
शैक्षणिक फलित (ब्लूम्स टॅक्सोनोमीनुसार)	१. संशोधनाची तत्त्वे स्पष्ट करतो. २. संशोधनासाठी आवश्यक साधनसामग्रीवर भाष्य करतो. ३. संशोधन अहवाल सादर करतो.

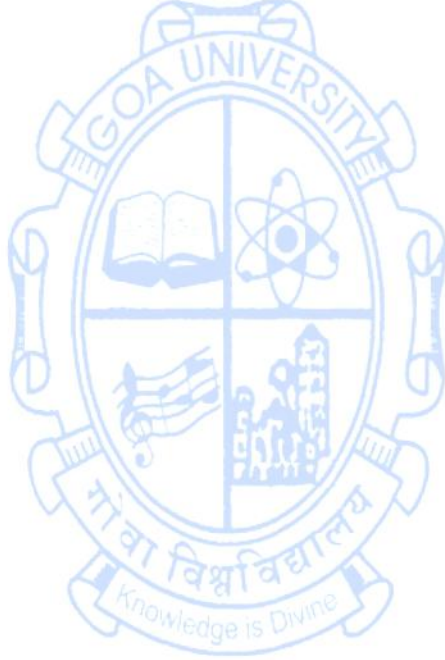
Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-322
Title of the Course : आंतरजालासाठी मराठी लेखन (Writing for the Web in Marathi)
Number of Credits : (3T+1P)
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. संगणक वापराचे ज्ञान असणे आवश्यक आहे. २. आंतरजालाचे (Internet) ज्ञान असणे आवश्यक आहे.	
उद्दिष्टे	१. आंतरजालासाठी मराठी लेखनाच्या संधीची माहिती देणे . २. आंतरजालावरील लेखनासाठी आवश्यक लेखन कौशल्ये विकसित करणे. ३. सर्जनशील लेखनासाठी आंतरजालाचा सकारात्मक उपयोग करणे. ४. लेखनासाठी आंतरजालावरील पूरक साधनांचा वापर करणे. ५. देवनागरी टंकलेखनाचे कौशल्य विकसित करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	१.१ देवनागरी टंकलेखन: टंकलेखनाचे विविध प्रकार, टंकलेखनाची साधने, सॉफ्टवेअर आणि ॲप्स, प्रमाणलेखनाचे नियम १.२ आंतरजालासाठी लेखन: स्वरूप आणि व्याप्ती, महत्त्व, नैतिकता	१५
द्वितीय श्रेयांकन	समाजमाध्यमांसाठी लेखन (social media Platforms) - फेसबुक, पॉडकास्ट, वॉट्सॲप, एक्स इत्यादींसाठी लेखन	१५
तृतीय श्रेयांकन	३.१ कृत्रिम बुद्धिमत्ता (Artificial Intelligence): संकल्पना, स्वरूप आणि उपयोग ३.२ आंतरजालावरील लेखनाच्या संदर्भात कृत्रिम बुद्धिमत्ता तंत्रज्ञानाचा परिणाम ३.३ आंतरजालावरील लेखनासाठी कृत्रिम बुद्धिमत्ता साधनांचा वापर	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	प्रात्यक्षिक: ४.१ प्रमाणलेखनाच्या नियमांनुसार प्रत्यक्ष देवनागरी टंकलेखन (फोनेटिक्स, इनस्क्रिप्ट, व्हॉईस टाईपिंग) ४.२ समाजमाध्यमांवर सर्जनशील लेखन करणे. ४.३ कृत्रिम बुद्धिमत्ता साधनांचा प्रत्यक्ष वापर	३०
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक इ.	
संदर्भग्रंथ	१. अकलुजकर, प्रसन्नकुमार, “फिचर रायटिंग”, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २०१०. २. अरुण, फडके, “मराठी लेखन कोश, ढवळे प्रकाशन, मुंबई, २०२२. ३. आठवले, नरेंद्र व आठवले, सुजाता, “आपणही बनवा ब्लॉग”, वेदिका एंटरप्रायझिस, २०१६. ४. काळे, कल्याण व पुंडे, दत्तात्रय, “व्यावहारिक मराठी”, निराली प्रकाशन, पुणे,	

	<p>२०१९.</p> <p>५. गवस, राजन व इतर, “भाषिक सर्जन आणि उपयोजन”, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.</p> <p>६. गीता भागवत, “प्रशासनिक मराठी भाषेचा विकास”, राज्य मराठी विकास संस्था, प्रशासन, मुंबई, १९९६.</p> <p>७. गोविलकर, लीला व पाटणकर, जयश्री, “व्यावहारिक मराठी”, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, १९८५.</p> <p>८. घाग-सोनी, प्रतिभा, “प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनकौशल्ये”, प्रगती बुक्स, पुणे, २०२२.</p> <p>९. घोडेकर, सुधाकर, “जाहिरात विश्वाचे अंतरंग”, नचिकेत प्र., पुणे, २००९.</p> <p>१०. घोरपडे, अक्षय, “माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य”, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०१८.</p> <p>११. घोरपडे, अक्षय, “माध्यमांसाठी लेखन व संवाद कौशल्ये (दृक्-श्राव्य व आधुनिक समाजमाध्यमे)”, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०२०.</p> <p>१२. जगताप, जयप्रका, “जाहिरात कला डॉट कॉम सिद्धांत आणि संकल्पना”, जगताप पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २०१९.</p> <p>१३. तावरे, स्नेहल (संपा.), “व्यावहारिक मराठी”, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००४.</p> <p>१४. तौर, पृथ्वीराज (संपा.), “मराठी भाषिक कौशल्ये विकास”, अथर्व पब्लिकेशन, जळगाव, २०००.</p> <p>१५. नसीराबादकर, ल. रा., “व्यावहारिक मराठी”, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२२.</p> <p>१६. मोडक, केतकी व इतर (संपा.), “उपयोजित मराठी डॉ. ग. ना. जोगळेकर कृतज्ञताग्रंथ”, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००५.</p> <p>१७. वाळंबे, मो. रा. व फडके, अरुण (संपा.), “मराठी शुद्धलेखन प्रदीप”, नितीन प्रकाशन, पुणे, २०१२.</p> <p>१८. सांगळे संदीप (संपा.), व्यावहारिक उपयोजित मराठी व प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे, २०१३.</p> <p>१९. शेळके भास्कर, प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषा, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१२</p> <p>२०. हंडीबाग भारत व इतर (संपा), दृक्-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य, एज्युकेशनल पब्लिशर्स, औरंगाबाद, २०१४.</p> <p>२१. शिरवळकर, माधव, “संगणकावरील मराठी, आणि युनिकोड (तंत्र आणि मंत्र)”, विश्वनाथ खांदारे संगणक प्रकाशन, अंबरनाथ, २०१९</p>
--	---

शैक्षणिक फलित

१. विद्यार्थी आंतरजालाचे (Internet) स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करतो.
२. विद्यार्थी आंतरजालावरील विविध संधींवर भाष्य करतो.
३. विद्यार्थी आंतरजालावरील लेखनासाठी आवश्यक कौशल्यांचा परिचय होतो.
४. विद्यार्थी आंतरजालावर प्रत्यक्ष लेखन करतो.

Semester VII**Name of the Course : B.A. Marathi****Course Code : MAR-400****Title of the Course : मराठी व्याकरणाचे पुनरावलोकन (Review of Marathi Grammar)****Number of Credits : 04****Effective from AY : 2024-25**

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी व्याकरणविषयक ज्ञान असणे आवश्यक आहे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी वर्णमाला माहित असणे आवश्यक आहे.	
उद्दिष्टे	१. व्याकरणासंबंधी प्रयोजनांची माहिती करून देणे. २. मराठी व्याकरणासंबंधीच्या विविध मतमतांतरांचा परिचय करून देणे. ३. मराठीतील शब्द विचारांचे पुनरावलोकन करणे. ४. मराठीतील विभक्ती विचारांचे पुनरावलोकन करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	मराठी व्याकरण : तात्त्विक विचार I. व्याकरणाच्या रचनेचे आणि अभ्यासाचे प्रयोजन II. व्याकरणासाठी आधार भाषा : प्रमाण की बोली ? III. मराठी व्याकरणाची परंपरा IV. व्याकरणाच्या पुनर्विचाराची दिशा V. संस्कृत व इंग्रजी व्याकरणाचा मराठी व्याकरणावरील प्रभाव	१५
द्वितीय श्रेयांकन	मराठी व्याकरण: स्थूल रूपरेषा I. वर्ण, शब्द, क्रियापद (आख्यात) व प्रयोग II. विभक्ती, वाक्य	१५
तृतीय श्रेयांकन	अ) वर्णविचार : मराठी वर्णमालेच्या पुनर्विचाराची आवश्यकता I. वर्णांचे उच्चारभेद II. स्वरांच्या ऱ्हस्व – दीर्घत्वामागील तत्त्व III. वर्णसंख्या, बाराखडीचे स्वरूप आ) शब्दजाती : विचार आणि पुनर्विचार I. नामाचे प्रकार II. सर्वनाम III. विशेषण IV. क्रियाविशेषण V. शब्दयोगी व केवलप्रयोगी अव्यय	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	अ) विभक्तिविचार I. विभक्ती प्रत्ययावरून की अर्थावरून : मतमतांतरे II. विभक्तींची संख्या : मतमतांतरे	१५

	<p>आ) क्रियापदविचार (आख्यातविचार) व वाक्यविचार</p> <ol style="list-style-type: none"> I. क्रियापदविचार: काळ व अर्थावरून की प्रत्ययावरून II. संयुक्त क्रियापद III. शक्य व प्रयोजक क्रियापद IV. प्रयोग विचार V. कर्ता VI. कर्म व पूरक यांमधील वेगळेपणा VII. वाक्यपृथक्करण, वाक्यातील शब्द चालविणे व त्यांची युक्तायुक्तता. 	
<p>अध्यापन पद्धती</p>	<p>व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.</p>	
<p>संदर्भग्रंथ</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. अर्जुनवाडकर कृष्ण श्री., 'मराठी व्याकरण वाद आणि प्रवाद', सुलेखा प्रकाशन, पुणे, १९८७ २. दीक्षित प्र. ना., 'मराठी व्याकरण: काही समस्या', फडके बुक सेलर, कोल्हापूर, १९८० ३. अर्जुनवाडकर कृष्ण श्री., 'मराठी व्याकरणाचा इतिहास', मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई, १९९१ ४. वाळंबे मो. रा., 'मराठी व्याकरण' नितीन प्रकाशन, पुणे, २००७ ५. आचार्य म. ना., 'मराठी व्याकरणविवेक' संजय प्रकाशन, पुणे, १९९० ६. मंगळूरकर अरविंद, 'मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार', पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९७८ ७. गोविलकर लीला, 'मराठीचे व्याकरण', मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००६ ८. दामले मोरो केशव, 'शास्त्रीय मराठी व्याकरण' रघुनाथ दामोदर यंदे प्रकाशन, पुणे, १९६५ ९. गोखले द. ना., 'शुध्दलेखनविवेक', सोहम प्रकाशन, पुणे, १९९३ 	
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. व्याकरणासंबंधीची विविध प्रयोजने स्पष्ट करतो. २. मराठी व्याकरणासंबंधीच्या विविध मतमतांतरांचा परिचय करून देतो. ३. शब्दजाती – विचार आणि पुनर्विचार आवश्यक का आहे, हे स्पष्ट करतो. ४. विभक्ती – प्रत्ययावरून की अर्थावरून या विषयावर विवेचक भाष्य करतो. 	

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-401
Title of the Course : आधुनिक मराठी साहित्याचा इतिहास (१८१८ ते १९४७)
(History of Modern Marathi Literature (1818 to 1947))
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. मराठीतील साहित्य परंपरेची माहिती असणे. २. मराठीतील वाङ्मयीन इतिहासाची माहिती असणे.	
उद्दिष्टे	१. आधुनिक मराठी साहित्याच्या इतिहासाची माहिती करून देणे. २. ब्रिटिश राजवटीतील सामाजिक – सांस्कृतिक जीवनाचे साहित्यावर उमटलेले पडसाद स्पष्ट करणे. ३. आधुनिक काळातील मराठी साहित्यिकांचा परिचय करून देणे. ४. आधुनिक काळातील साहित्य प्रवृत्तींची जाणीव करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	मराठी साहित्य (अव्वल इंग्रजी कालखंड १८१८-१८८५) I. आधुनिक मराठी साहित्याची पूर्वतयारी II. भाषांतरित साहित्य III. नियतकालिके IV. कविता, कथात्म साहित्य, नाटक व निबंध	१५
द्वितीय श्रेयांकन	मराठी साहित्य १८८५-१९२० I. केशवसुत व आधुनिक कविपंचक II. हरीभाऊ आपटे आणि अन्य कादंबरीकार III. कथा, नाटक, निबंध, समीक्षा	१५
तृतीय श्रेयांकन	मराठी साहित्य १९२०-१९४७ I. रविकिरण मंडळ आणि समकालीन कविता II. फडके - खांडेकर युग	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	मराठी साहित्य १९२०-१९४७ I. नाटक II. वैचारिक साहित्य आणि समीक्षा III. नवसाहित्याचा प्रारंभ	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. कुलकर्णी गो. म., 'आधुनिक मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९४ २. पटवर्धन वासुदेव बळवंत, 'काव्य आणि काव्यदोय', राजहंस प्रकाशन पुणे, २००७	

	<ol style="list-style-type: none"> ३. काळे के. नारायण, 'नाट्यविमर्श', पौप्युलर प्रकाशन पुणे, १९६१ ४. प्रदक्षिणा खंड पहिला, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन पुणे, १९९१ ५. पुरोहित के. ज., 'जोशी सुधा, मराठी कथा: विसावे शतक', मॅजेस्टिक प्रकाशन मुंबई, २००४ ६. जोशी सुधा, 'मराठी कथा: संकल्पना व समीक्षा', मौज प्रकाशन, मुंबई, २००० ७. देशपांडे कुसुमावती, 'मराठी कादंबरी- विसावे शतक' साकेत प्रकाशन, १९७५ ८. तेंडुलकर रमेश, 'मराठी रोमॅण्टिक काव्यप्रतिभा', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९१ ९. देशपांडे अ. ना., 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (भाग एक व दोन)', व्हिनस प्रकाशन पुणे, १९७० १०. 'मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास – अर्वाचीन काळ', स्नेहवर्धन प्रकाशन पुणे, २००९ ११. जोग रा. श्री, 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खण्ड: चौथा, खण्ड पाचवा भाग पहिला व दुसरा. महाराष्ट्र साहित्य पुणे, १९७३ १२. 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खण्ड सहावा: भाग पहिला व दुसरा महाराष्ट्र साहित्य पुणे, १९७३ १३. कुलकर्णी गो. म., पुंडे दि. द., 'वाङ्मयेतिहास सद्यःस्थिती आणि अपेक्षा', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९५
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. आधुनिक मराठी साहित्याच्या इतिहासाचा परिचय करून देतो. २. ब्रिटिश राजवटीतील सामाजिक – सांस्कृतिक जीवनाचे साहित्यावर उमटलेले पडसाद स्पष्ट करतो. ३. आधुनिक काळातील महत्त्वाच्या मराठी साहित्यिकांचा परिचय त्यांच्या साहित्याच्या वैशिष्ट्यांसह करून देतो. ४. आधुनिक काळातील साहित्यिक प्रवृत्तींवर विवेचक भाष्य करतो.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-402
Title of the Course : साहित्यविचार (Theory of Literature)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. मराठीतील साहित्यासंबंधीची आवड असणे. २. साहित्यक्षेत्रीय चर्चेची आवड असणे.	
उद्दिष्टे	१. साहित्यशास्त्राच्या फार प्राचीन व श्रेष्ठ परंपरेची माहिती करून देणे. २. साहित्य सिध्दांतांची माहिती करून देणे. ३. साहित्यविषयक मूलभूत प्रश्नांचे आकलन विद्यार्थ्यांना करून देणे. ४. साहित्याचा अभ्यास समृद्ध करण्याच्या हेतूने विद्यार्थ्यांना प्रेरणा देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	साहित्याची प्रकृती I. ललित व ललितेतर साहित्य II. साहित्यकृतीतील कलात्मकता व रंजकता III. साहित्यनिर्मिती व आस्वाद यांतील कल्पनाशक्तीचे कार्य IV. भावनाजागृती सिध्दांत, कॅथार्सिस व प्रेरणा संतुलनाचा सिध्दांत व रससिध्दांत	१५
द्वितीय श्रेयांकन	साहित्याचे प्रयोजन (भारतीय व पाश्चात्य साहित्यशास्त्राच्या आधारे)	१५
तृतीय श्रेयांकन	साहित्यातील प्रवृत्ती व विचारसरणी I. अभिजातवाद II. सौंदर्यवाद III. वास्तववाद IV. अतिवास्तववाद V. अस्तित्ववाद VI. आधुनिकतावाद	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	साहित्याचे मूल्यमापन	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. करंदीकर गो. वि., 'अरिस्टॉटलचे काव्यशास्त्र', मौज प्रकाशन मुंबई, १९७८ २. रसाळ सुधीर, 'कविता आणि प्रतिमा', मौज प्रकाशन मुंबई, १९८२ ३. रेगे पु. शि., 'छांदसी', मौज प्रकाशन मुंबई, १९६८ ४. धायगुडे सुरेश, 'पाश्चात्य साहित्यशास्त्र सिध्दांत व संकल्पना', निर्भय प्रकाशन पुणे, १९९० ५. शिरवाडकर के. रं., 'मार्क्सवादी साहित्यविचार', कॉन्टिनेंटल प्रकाशन पुणे, १९८० ६. मेदककर प्रकाश (संपा), 'मूल्यसंकल्पना आणि साहित्यविचार (डॉ. बाळकृष्ण कवठेकर गौरवग्रंथ)'	

	<p>७. जाधव रा. ग. 'वाङ्मयीन आकलन', वाङ्मय सेवा प्रकाशन नाशिक, २००६</p> <p>८. रायकर सीताराम, यादव आनंद, टापरे पंडित, पुंडे द. दि. (संपा), 'वाङ्मयीन वादः संकल्पना आणि स्वरूप', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९०</p> <p>९. हातकणंगलेकर म. द., 'वाङ्मयीन शैली आणि तंत्र (संपा)', अभिजात प्रकाशन कोल्हापूर, १९८१</p> <p>१०. पाटील गंगाधर, 'समीक्षेची नवी रूपे', मॅजेस्टिक प्रकाशन मुंबई, १९८१</p> <p>११. कुळकर्णी वा. ल., 'साहित्य स्वरूप व समीक्षा', पॉप्युलर प्रकाशन पुणे, १९७५</p> <p>१२. भागवत श्री. पु., रसाळ सुधीर, पाडगावकर मंगेश, तेंडुलकर शिल्पा, कीर्तने अंजली (संपा), 'साहित्यः अध्यापन व प्रकार', पॉप्युलर प्रकाशन पुणे, १९८७</p> <p>१३. शिरवाडकर के. रं., 'साहित्यवेध', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९८</p> <p>१४. पाटणकर वसंत, 'साहित्यशास्त्रः स्वरूप व समस्या', पद्मगंधा प्रकाशन पुणे, २०११</p> <p>१५. मालशे स. गं., 'साहित्यसिध्दांत', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ मुंबई, १९८२</p> <p>१६. नेमाडे भालचंद्र, 'साहित्याची भाषा', साकेत प्रकाशन औरंगाबाद, १९८७</p> <p>१७. ढवळे वि. ना., 'साहित्याचे तत्त्वज्ञान', कॉन्टिनेंटल प्रकाशन पुणे, १९८४</p> <p>१८. थोरात हरिशंकर, 'साहित्याचे संदर्भ', मौज प्रकाशन मुंबई, २००५</p> <p>१९. मर्ढेकर बा. सी., 'सौंदर्य आणि साहित्य', मौज प्रकाशन मुंबई, १९९२</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. साहित्यशास्त्राच्या प्राचीन व श्रेष्ठ परंपरेचा परिचय करून देतो.</p> <p>२. विविध साहित्य सिध्दांत स्पष्ट करतो.</p> <p>३. साहित्यविषयक मूलभूत प्रश्न कोणते, यावर भाष्य करतो.</p> <p>४. साहित्यातील विविध संप्रदाय व प्रवृत्ती कशा निर्माण होतात, याचे विवेचन करतो.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-403
Title of the Course : संशोधनाच्या विविध पद्धती (Types of research methodologies)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. साहित्य संशोधनाची जिज्ञासा असणे.	
उद्दिष्टे	१. संशोधनाचे स्वरूप स्पष्ट करून संशोधनाचे कार्य, पद्धती व प्रक्रियेचा परिचय करून देणे. २. संशोधनविषयक लेखनाला प्रवृत्त करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	संशोधन: संकल्पना, स्वरूप व प्रकार १.१ संशोधनाचे स्वरूप १.२ संशोधन, समीक्षा व इतिहास यांतील परस्परसंबंध १.३ संशोधन: वैज्ञानिक, सामाजिक व साहित्य संशोधन	१५
द्वितीय श्रेयांकन	संशोधन पद्धती व विविध क्षेत्रे २.१ संशोधन पद्धती : विगमनात्मक, निगमनात्मक, प्रयोगनिष्ठ, वर्णनात्मक, ऐतिहासिक, तौलनिक, पाठचिकित्सात्मक, सर्वेक्षण पद्धती. २.२ वाङ्मयसंशोधनाची अभ्यासक्षेत्रे : साहित्यप्रकारनिष्ठ संशोधन, लेखकनिष्ठ संशोधन, कालखंडानुसार साहित्याचे संशोधन, भाषिक संशोधन, तौलनिक संशोधन, लोकसाहित्याचे संशोधन.	१५
तृतीय श्रेयांकन	संशोधन तंत्र व साधनसामग्रीची सिद्धता ३.१ ग्रंथालयीन संदर्भसाहित्य ३.२ ऐतिहासिक कागदपत्रे अभिलेख, ताम्रपट व शिलालेख ३.३ संगणकाचा संशोधनातील उपयोग	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	संशोधनातील प्रक्रिया ४.१ विषयाची निवड ४.२ संशोधन लेखन संशोधन प्रस्ताव तयार करणे, संशोधनविषयक पूर्वसंशोधनाचा मागोवा ४.३ संशोधन लेखनाची भाषा ४.४ संशोधन लेखनाची संदर्भप्रक्रिया : परिशिष्ट संदर्भसूची, टीपा, तळटीपा	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. मालशे ,स .गं., शोधनिबंधाची लेखनपद्धती ,सुधारित आवृत्ती ,संपादन :मिलिंद मालशे ,लोकवाङ्मय गृह ,२००६. २. जोशी ,वसंत ,जोगळेकर ,गं .न.,)संपादित(, भाषा व साहित्य संशोधन खंड १ , २ , ३ महाराष्ट्र साहित्य परिषद १९८१ , १९८५ , १९८९ . ३. संत ,दु .का., संशोधन पद्धती ,प्रक्रिया व अंतरंग ,लोकवाङ्मय गृह ,मुंबई,२०१०.	

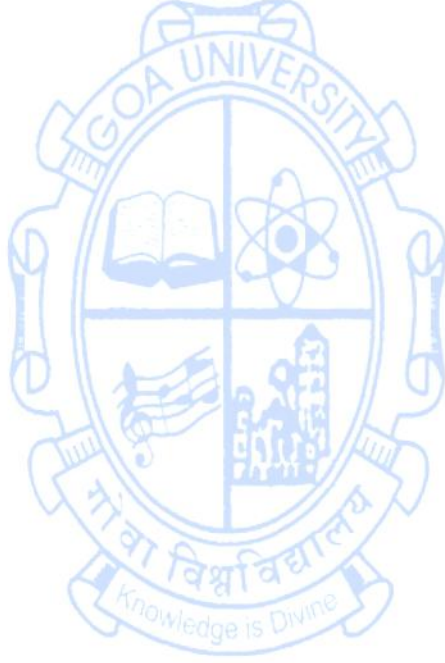
	<p>४. कऱ्हाडे ,सदा ,संशोधन : सिद्धांत आणि पद्धती ,लोकवाङ्मय गृह ,मुंबई ,१९८७.</p> <p>५. चुनेकर ,सु .रा., पठारे ,रंगनाथ ,(संपादित), संशोधन स्वरूप आणि पद्धती ,शि .प्र . संस्था ,संगमनेर ,१९८३.</p> <p>६. चुनेकर ,सु .रा., पठारे रंगनाथ ,(संपादित), संशोधन प्रक्रिया आणि अंतरंग ,शि .प्र . संस्था ,संगमनेर ,१९८३.</p> <p>७. देशमुख ,उषा माधव ,साहित्यशोधणी ,निहार प्रकाशन ,पुणे ,१९९४.</p> <p>८. वेलणकर ,जया ,प्रबंध कसा लिहावा ,?साहित्य प्रसार केंद्र ,नागपूर ,१९८८.</p> <p>९. गुंजाळ, बाबासाहेब, संशोधन :स्वरूप आणि समस्या, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१४.</p> <p>१०. पाटील, बी .एन., साहित्य संशोधन मार्गदर्शन, प्रशांत पब्लिकेशन,जळगाव, २००८.</p> <p>११. आवलगावकर, अविनाश)संपादित(, मराठी साहित्य संशोधन, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००६.</p> <p>१२. देशकर, दत्त, संशोधनपद्धतीची मूलतत्त्वे, अजय प्रकाशन, औरंगाबाद, २००६.</p> <p>१३. शेलार, सुधाकर, साहित्य संशोधन : वाटा आणि वळणे, अक्षर वाङ्मय प्रकाशन, पुणे, २०१९.</p> <p>१४. चुनेकर, सु .रा., सूचीची सूची, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९५.</p> <p>१५. कुलकर्णी, वि .वा., मराठी प्रबंध सूची, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर, २०११.</p> <p>१६. प्रियोळकर, अ .का., रधुनाथ पंडित विरचित दमयंती स्वयंवर, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९७८ .</p> <p>१७. डहाके, वसंत आबाजी, प्रभा गणोरकर, जया दडकर)संपादित (वाङ्मयीन संज्ञा संकल्पना कोष, जी आर .भटकळ फाउंडेशन, मुंबई, २००१ .</p> <p>१८. गायकवाड, डि .आर., मराठी शोधप्रबंधाची वर्णनात्मक सूची)१९४७-२००४(, निर्मिती संवाद, कोल्हापूर, २०११ .</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. संशोधनाचे स्वरूप स्पष्ट करतो.</p> <p>२. साहित्य संशोधनाच्या पद्धती व प्रक्रियांचा परिचय करून देतो.</p> <p>३. साहित्य संशोधन पद्धतीचा अवलंब करून संशोधन करतो.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-411
Title of the Course : गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाचा अभ्यास (Study of Goan Marathi literature)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. गोमंतकातील मराठी वाङ्मयाची पार्श्वभूमी माहीत असणे.	
उद्दिष्टे	१. गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाचा परिचय करून देणे. २. गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाच्या साहित्य परंपरेचा परिचय करून देणे. ३. गोमंतकातील निवडक साहित्यकृतींचा अभ्यास करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	गोमंतकीय मराठी साहित्याचा इतिहास	१५
द्वितीय श्रेयांकन	I. पालाण – शंकर रामाणी (कविता) II. खिडकीतलं जग – सचिन कांदोळकर (ललित निबंध)	१५
तृतीय श्रेयांकन	I. ओरबिन - गजानन देसाई (कादंबरी) II. फिंगर बाउल - विठ्ठल गावस (कथा संग्रह)	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	I. शिवगोमंतक- विष्णू सुर्या वाघ (नाटक) II. सतीचे वाण - मोहन रानडे (आत्मचरित्र)	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. 'आजचा व कालचा गोमंतक'- धी गोवा हिंदू असोसिएशन, मुंबई, १९५४ २. नाडकर्णी, एस. एस., कोमरपंत सो. द.(संपा), 'गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड २' गोमंतक मराठी अकादमी गोवा, २००३ ३. सातोस्कर, बा. द. गोमंतकीय मराठी साहित्याचे आधुनिक शिल्पकार- क्रीडा व सांस्कृतिक संचालनालय, गोवा दमण व दीव सरकार, पणजी, १९८१. सातोस्कर, बा. द., 'गोमंतकीय मराठी साहित्याचे शिल्पकार खंड १' सांस्कृतिक आणि क्रीडा संचालनालय गोवा दमण व दीव सरकार पणजी गोवा, १९८४ ४. प्रभू सं. रामदास, 'गोमंतशारदा', गोमंतक साहित्यसेवक मंडळ गोवा, १९७२ ५. नार्वेकर, शशिकांत (संपा), 'भारतकार हेगडे देसाई यांचे निवडक लेख खंड १ व २', गोमंतक मराठी अकादमी गोवा, १९९९ ६. प्रभूदेसाई, विद्या, १९९० पूर्वीचा गोमंतकीय मराठी कादंबरी-एक चिकित्सक अभ्यास, शारदीय वितरण पणजी १९९०.	

	<p>७. अक्षरगाथा, बळीवंश प्रकाशन, नांदेड, ऑक्टोबर-डिसेंबर २०२१</p> <p>८. कुलकर्णी, द .भी .नाटक : स्वरूप आणि समीक्षा,</p> <p>९. जागतिक, स्तरावर संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ आणि गोवा मुक्ती संग्राम यांचे सांस्कृतिक योगदान , सं .स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१९.</p> <p>१०. मराठी संशोधन पत्रिका, दिवाळी अंक, ऑक्टोबर , नोव्हेंबर, डिसेंबर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, २०२१.</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाचा परिचय करून देतो.</p> <p>२. गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाची साहित्यपरंपरा स्पष्ट करतो.</p> <p>३. गोमंतकातील निवडक साहित्यकृतींचे वाचन करतो.</p> <p>४. मराठीतील मुख्य धारेच्या संदर्भात गोमंतकीय साहित्याचे वेगळेपण स्पष्ट करतो.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-412
Title of the Course : मराठीतील विनोदी साहित्य Humorous literature in Marathi
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. विनोदी साहित्याविषयीची आवड असणे. २. मराठीतील विनोदी साहित्याकांचा परिचय असणे.	
उद्दिष्टे	१. विनोदी साहित्याची संकल्पना स्पष्ट करणे. २. मराठीतील विनोदी साहित्याचा परिचय करून देणे. ३. विनोदी साहित्याचे महत्त्व विषद करणे. ४. निवडक विनोदी साहित्यकृतींचा अभ्यास करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	विनोदी साहित्य संकल्पना व स्वरूप	१५
द्वितीय श्रेयांकन	मराठीतील विनोदी साहित्याची परंपरा	१५
तृतीय श्रेयांकन	अ) सुदाम्याचे पोहे - श्रीपाद कृष्ण कोल्हटकर आ) माझ्या बापाची पेंड - द. मा. मिरासदार	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	अ) व्यक्ती आणि वल्ली- पु. ल. देशपांडे आ) बंडू - गंगाधर गाडगीळ	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. गाडगीळ, गंगाधर, 'सात मजले हास्याचे', सुरेश एजन्सी, पुणे, १९८० २. पवार, गो. मा., 'विनोद तत्त्व आणि स्वरूप', मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, २००६ ३. वाजपेय, अशोक, 'साहित्य विनोद, नॅशनल पब्लिशिंग हाऊस', नवी दिल्ली, १९८२ ४. 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड सातवा', महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे, २०११ ५. अत्रे, प्रल्हाद, विनोद गाथा, परचुरी प्रकाशन, मुंबई, १९७६ ६. कुलकर्णी, उषा, मराठी विनोद, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९० ७. जाधव, न., श्रीपादकृष्ण कोल्हटकरांचा विनोद, कौस्तुभ प्रकाशन, नागपूर, १९८२	
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	१. विनोदी साहित्याची संकल्पना स्पष्ट करतो. २. मराठीतील विनोदी साहित्याचा परिचय करून देतो. ३. विनोदी साहित्याचे महत्त्व विशद करतो. ४. निवडक विनोदी साहित्यकृतींचे वाचन करतो. ५. नेमलेल्या विनोदी साहित्यकृतींची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करतो.	

Semester VIII**Name of the Programme : B.A. Marathi****Course Code : MAR-404****Title of the Course : भाषाविज्ञान परिचय Introduction to the linguistics****Number of Credits : 04****Effective from AY : 2024-25**

पूर्वापेक्षित	भाषा अध्ययनाची आवड असणे आवश्यक.	
उद्दिष्टे	१. भाषिक सामग्रीचे संकलन, विश्लेषण, निरीक्षणकौशल्य शिकविणे. २. भाषेच्या प्रादेशिक भेदांची कल्पना देणे. ३. भाषेच्या इतिहासाची मांडणी करणे. ४. भाषिक परिवर्तनाचे स्वरूप समजावून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	भाषाविज्ञान – स्वरूप, पध्दती व कार्य I. भाषाशास्त्र आणि भाषाविज्ञान या संज्ञेतील साम्यभेद II. ध्वनिपरिवर्तन : आंतरिक व बाह्य कारणे, ध्वनिपरिवर्तनाचे प्रकार, वैशिष्ट्ये III. अर्थमीमांसा किंवा शब्दप्रक्रिया : प्रकार, परिवर्तने व उदाहरणे	१५
द्वितीय श्रेयांकन	ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाची मूलतत्त्वे I. भाषाकुलसंकल्पना आणि जागतिक भाषांचे वर्गीकरण II. मराठीचे कालिक भेद : सोदाहरण तात्त्विक विवेचन	१५
तृतीय श्रेयांकन	वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाची मूलतत्त्वे I. स्वनिमविचार II. पदिमविचार	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	सामाजिक भाषाविज्ञान I. प्रमाणभाषा व बोली यांचे परस्पर संबंध II. मराठीचे प्रादेशिक भेद III. मराठीच्या बोली : सोदाहरण विवेचन	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. धोंडगे, रमेश, 'अर्वाचीन मराठी: एक भाषावैज्ञानिक अभ्यास', कॉन्टिनेंटल प्रकाशन पुणे, १९८३ २. मालशे, मिलिंद, 'आधुनिक भाषाविज्ञान: सिध्दांत आणि उपयोजन', लोकवाङ्मयगृह मुंबई, २००९	

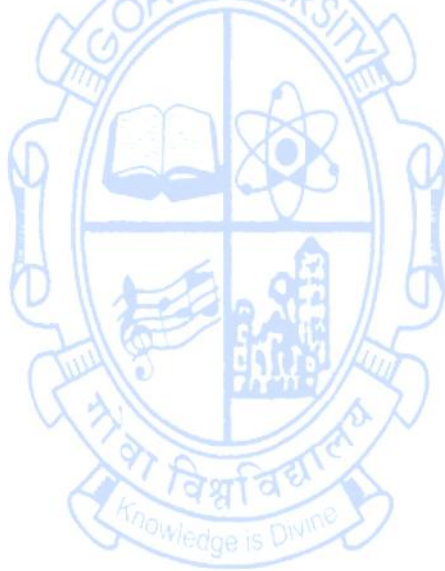
	<p>३. कालेलकर, ना. गो., 'भाषा आणि संस्कृती', मौज प्रकाशन मुंबई, १९८२</p> <p>४. कालेलकर, ना. गो., 'भाषा: इतिहास व भूगोल', मौज प्रकाशन मुंबई, १९६४</p> <p>५. गवळी, अनिल, 'भाषाविज्ञान व मराठी भाषा',</p> <p>६. सोमण, अंजली, इनामदार हे. वि., मालशे स. गं., 'भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक व ऐतिहासिक' संजय प्रकाशन पुणे, १९८२</p> <p>७. केळकर, अशोक, 'मध्यमा', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९६</p> <p>८. कानडे, मु. श्री., 'मराठी भाषिक अभ्यास', स्नेहवर्धन प्रकाशन पुणे, १९९४</p> <p>९. गोसावी, र. रा., 'मराठीचे ऐतिहासिक भाषाशास्त्र', मोघे प्रकाशन पुणे, १९७६</p> <p>१०. केळकर, अशोक, 'वैखरी', मॅजेस्टिक प्रकाशन मुंबई, १९८३</p> <p>११. वरखेडे, रमेश, 'समाजभाषाविज्ञान', शब्दालय प्रकाशन श्रीरामपूर, २०११</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. भाषिक सामग्रीचे संकलन आणि विश्लेषण करतो.</p> <p>२. भाषेच्या प्रादेशिक भेदांची संकल्पना स्पष्ट करतो.</p> <p>३. भाषेच्या इतिहासाची मांडणी करतो.</p> <p>४. भाषिक परिवर्तनाचे स्वरूप समजावून सांगतो.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-405
Title of the Course : आधुनिक मराठी साहित्याचा इतिहास (१९४७ ते २०२०)
History of Morden Marathi Literature (1947 till 2020)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. मराठीतील साहित्य परंपरेची माहिती असणे. २. मराठीतील वाङ्मयीन इतिहासाची माहिती असणे.
उद्दिष्टे	१. आधुनिक मराठी साहित्याच्या इतिहासाची माहिती करून देणे. २. स्वातंत्र्योत्तर सामाजिक – सांस्कृतिक जीवनाचे साहित्यावर उमटलेले पडसाद स्पष्ट करणे. ३. आधुनिक काळातील मराठी साहित्यिकांचा परिचय करून देणे. ४. आधुनिक काळातील साहित्य प्रवृत्तींची जाणीव करून देणे.
	तास
प्रथम श्रेयांकन	कविता १५
द्वितीय श्रेयांकन	कथा व कादंबरी १५
तृतीय श्रेयांकन	नाटक १५
चतुर्थ श्रेयांकन	साहित्यसमीक्षा १५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.
संदर्भग्रंथ	१. डहाके, वसंत आबाजी, 'कवितेविषयी', स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद, १९९९ २. विलास खोले, किशोर सानप (संपा), 'गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी', लोकवाङ्मयगृह मुंबई, २००२ ३. प्रभूदेसाई, विद्या, '१९९० पूर्वीची गोमंतकीय मराठी कादंबरी-एक चिकित्सक अभ्यास', शारदीय वितरण पणजी, १९९० ४. जाधव, रा. ग., 'निळी पहाट', विजय प्रकाशन नागपुर, १९७८ ५. बंदिबडेकर, चंद्रकांत, 'मराठी कादंबरी चिंतन आणि समीक्षा', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९८३ ६. 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड सातवा भाग: पहिला, दुसरा, तिसरा, चौथा)', मराठी साहित्य परिषद, पुणे, २०१० ७. हातकणंगलेकर, पवार (संपा), 'मराठी साहित्य प्रेरणा व स्वरूप (१९५०-१९७५)', पॉप्युलर प्रकाशन पुणे १९८६ ८. महाराष्ट्र साहित्य प्रत्रीका, दलित साहित्य विशेषांक, दिवाळी १९८७

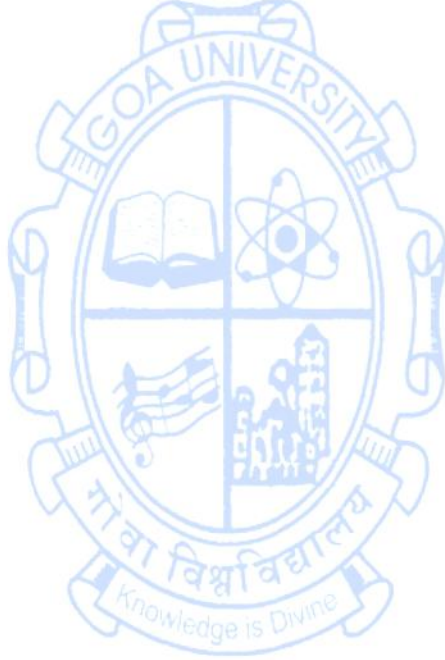
	<p>९. समकालीन मराठी साहित्य (डॉ. वि. बा. प्रभूदेसाई गौरवग्रंथ) साहित्य प्रसार केंद्र, नागपुर</p> <p>१०. नंदपुरे ईश्वर, 'साहित्य: ग्रामीण व दलित (मदन कुलकर्णी गौरवग्रंथ)', विजय प्रकाशन नागपुर, २००२</p> <p>११. सानप, किशोर, मराठी कादंबरी: नव्या दिशा, निर्मल प्रकाशन नांदेड, २००५</p> <p>१२. देशपांडे, प्रकाश केजकर, आधुनिक मराठी कविता: एक विश्लेषण, स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद, २०१२</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. आधुनिक मराठी साहित्याचा इतिहास विशद करतो.</p> <p>२. स्वातंत्र्योत्तर सामाजिक – सांस्कृतिक जीवनाचे साहित्यावर उमटलेले पडसाद स्पष्ट करतो.</p> <p>३. आधुनिक काळातील मराठी साहित्यिकांचा परिचय सोदाहरण करून देतो.</p> <p>४. आधुनिक काळातील विविध साहित्य प्रवृत्तींवर भाष्य करतो.</p>

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-406
Title of the Course : एका साहित्यप्रकाराचा अभ्यास : नाटक Study of a genre: Drama
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. नाटक या प्रकाराची आवड असणे. २. संहिता अध्ययनाची रूची असणे.	
उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना नाटक या साहित्य प्रकाराची माहिती करून देणे. २. एका नाटककाराच्या नाट्यलेखन प्रवासाचा अभ्यास करणे. ३. विशिष्ट नाटककाराच्या नाट्यलेखनाचे स्वरूप अभ्यासणे. ४. विशिष्ट नाटककाराच्या नाट्यलेखन प्रवृत्तीचा अभ्यास करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	I. नाटक या साहित्यप्रकाराची संकल्पना व स्वरूप II. मराठी नाटकांची परंपरा आणि इतिहास III. नाटक या साहित्यप्रकाराचे मूल्यमापन	१५
द्वितीय श्रेयांकन	I. कीचकवध – कृष्णाजी प्रभाकर खाडिलकर II. संगीत जयद्रथ विडंबन – हिराबाई पेडणेकर	१५
तृतीय श्रेयांकन	I. गिधाडे – विजय तेंडुलकर II. तुझे आहे तुजपाशी- पु. ल. देशपांडे	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	I. आरण्यक – रत्नाकर मतकरी II. वाडा चिरेबंदी- महेश एलकुंचवार	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉईन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. देशपांडे, वि. भा., मराठी नाटक –नाटककार: काळ आणि कर्तृत्व खंड १. दिलीपराज प्रकारस प्रकाशन , पुणे, २००८ २. सरदेसाई, माया, भारतीय रंगभूमीची परंपरा, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, प्रथमावृत्ती २०१० ३. संपा. नाईक राजीव, प्रवीण भोळे, भारतीय प्रयोगकलांचा परिचय व इतिहास : नाट्य परिचय, लोक वाग्मय गृह, पुणे, २०१० ४. मांडे, प्रभाकर, लोकरंगभूमी : परंपरा, स्वरूप आणि भवितव्य , गोदावरी प्रकाशन, ५. साठे, मकरंद, मराठी रंगभूमीच्या तीस रात्री, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई ६. देशपांडे, वि. भा. नाट्यरंग, विमल प्रकाशन, पुणे, १९८६. ७. कुलकर्णी आरती, नट्यावलोकन, विजय प्रकाशन, नागपूर, २०१८	

<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. नाटक या साहित्य प्रकाराची संकल्पना व वेगळेपण स्पष्ट करतो. २. वेगवेगळ्या नाटककारांचा नाट्यलेखन प्रवास उलगडून दाखवतो. ३. नेमलेल्या नाटककारांच्या नाट्यलेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करतो. ४. नेमलेल्या नाटकांचे वेगळेपण विशद करतो.
---	--

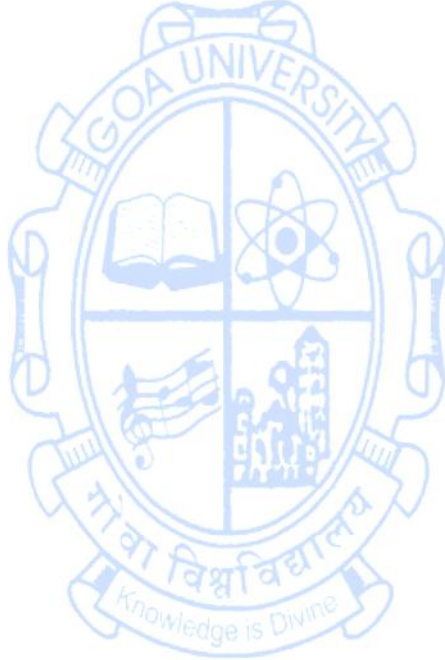

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-407
Title of the Course : मध्यकालीन लेखकांचा अभ्यास A Study of Medieval Writers
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. मध्यकालीन लेखनपरंपरेची जाणीव असणे आवश्यक.	
उद्दिष्टे	१. मध्यकालीन साहित्य संस्कृतीची माहिती करून देणे. २. मध्यकालीन लेखकांच्या लेखन प्रवासाचा अभ्यास करणे. ३. मध्यकालीन लेखकांच्या लेखनाचे स्वरूप अभ्यासणे. ४. मध्यकालीन लेखकांच्या लेखन प्रेरणांचा अभ्यास करणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	नामदेव गाथा, संपा. हरी श्रीधर शेणोलीकर, साहित्य अकादमी प्रकाशन	१५
द्वितीय श्रेयांकन	नामदेव गाथा, संपा. हरी श्रीधर शेणोलीकर, साहित्य अकादमी प्रकाशन	१५
तृतीय श्रेयांकन	कृष्णदास शामा विरचित श्रीकृष्णचरित्रकथा, संपा. व. बा. प्रभुदेसाई	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	कृष्णदास शामा विरचित श्रीकृष्णचरित्रकथा, संपा. व. बा. प्रभुदेसाई	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. सरदार, गं. बा., संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१०. २. तुळपुळे, शं. गो, महानुभाव पंथ व त्यांचे वाङ्मय, व्हिनस प्रकाशन, पुणे. १९७६ ३. मयेकर, गोपाळराव, नित्यनूतन नित्यसुंदर ज्ञानेश्वरी, जागर प्रकाशन, गोवा. २०१४ ४. देशमुख, उषा, मराठीचे साहित्य शास्त्र, रामदास ते रामजाशी, लोकवाङ्मय प्रकाशन, पुणे. १९७६ ५. देशमुख, उषा, मराठी साहित्याचे आदिबंध, लोकवाङ्मय प्रकाशन, पुणे. १९८२ ६. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १, २, ३, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे. १९७३ ७. देशपांडे, अ. ना., मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड १ ते ४., व्हिनस प्रकाशन, पुणे. १९७३ ८. गोसावी, र. रा, महाराष्ट्रातील पाच भक्तीसंप्रदाय, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे. २००८ ९. पुजारी, प्रभाकर, सामर्थ्ययोगी रामदास आणि श्रीमंतयोगी शिवकल्याणराजा, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, तृतीय आवृत्ती २०१६. १०. जोशी, प्र., न., मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास (प्राचीन व अर्वाचीन काळ), प्रसाद प्रकाशन, पुणे, १९७८	
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस)	१. मध्यकालीन साहित्य संस्कृतीचा परिचय करून देतो. २. मध्यकालीन लेखकांचा लेखन प्रवास उलगडून दाखवतो.	

टॅक्सोनोमीनुसार)

३. मध्यकालीन लेखकाच्या लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करतो.
४. मध्यकालीन लेखकाच्या लेखन प्रेरणांवर भाष्य करतो.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-413
Title of the Course : १९६० नंतरच्या निवडक साहित्यकृतींचा अभ्यास
(A study of selected literary works after 1960)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी वाङ्मयाच्या परंपरेची ओळख असावी. २. मराठीतील आधुनिक साहित्यिकांची ओळख असावी.
उद्दिष्टे	१. बदलत जाणाऱ्या साहित्याचे स्वरूप लक्षात आणून देणे. २. निवडक साहित्यकृतींचा सर्वतोपरी अभ्यास करणे. ३. साहित्यातील कालसापेक्षता विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे. ४. मराठीतील साठोत्तरी साहित्यिकांची ओळख करून देणे.
	तास
प्रथम श्रेयांकन	कविता: नंतर आलेले लोक – अरुण काळे १५
द्वितीय श्रेयांकन	कथा : त्रिपर्ण - मोनिका गर्जेद्रगडकर १५
तृतीय श्रेयांकन	कादंबरी : बारोमास– सदानंद देशमुख १५
चतुर्थ श्रेयांकन	नाटक : अधांतर – जयंत पवार १५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉईन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.
संदर्भग्रंथ	१. खोले, विलास, 'अर्धशतकातील मराठी कादंबरी', लोकवाङ्मयगृह मुंबई, २०११ २. कुलकर्णी, द. भि., 'पार्थिवतेचे उदयास्त', पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई, १९७७ ३. 'प्रदक्षिणा खंड २', कॉन्टिनेण्टल प्रकाशन, पुणे १९८० ४. सोमण, अंजली, 'मराठी कथा: स्थितीगती', प्रतिमा प्रकाशन पुणे, १९९५ ५. देशपांडे, प्रकाश, केजरकर, 'आधुनिक मराठी कविता: एक विश्लेषण', स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद ६. पवार गो. मा., हातकणंगलेकर म. द., 'मराठी कादंबरी: प्रेरणा व स्वरूप', पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई, १९८६ ७. देशपांडे, वि. भा., तावरे स्नेहल, 'मराठी भाषा आणि साहित्य', मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे, १९९०
शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)	१. बदलत जाणाऱ्या साहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करतो. २. निवडक साहित्यकृतींचे विश्लेषण करतो. ३. साहित्यातील कालसापेक्षता स्पष्ट करतो. ४. मराठीतील साठोत्तरी साहित्यिकांचा परिचय करून देतो.

Name of the Programme : B.A. Marathi
Course Code : MAR-414
Title of the Course : दलित साहित्याचा अभ्यास (A study of Dalit Literature)
Number of Credits : 04
Effective from AY : 2024-25

पूर्वापेक्षित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी वाङ्मयाच्या परंपरेची ओळख असावी. २. दलित साहित्य या प्रवाहाविषयी माहिती असावी.	
उद्दिष्टे	१. बदलत जाणाऱ्या साहित्याचे स्वरूप लक्षात आणून देणे. २. दलित साहित्याचे स्वरूप जाणणे. ३. साहित्यातील समाजसापेक्षता विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे. ४. मराठीतील दलित साहित्यिकांची ओळख करून देणे.	
		तास
प्रथम श्रेयांकन	दलित साहित्य संकल्पना व स्वरूप	१५
द्वितीय श्रेयांकन	दलित साहित्यातील विविध वाङ्मयप्रकारांचा विकास	१५
तृतीय श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तके I. कोंडवाडा- दया पवार II. दलित कथा- संपा. गंगाधर पानतावणे, चंद्रकुमार नलगे	१५
चतुर्थ श्रेयांकन	पाठ्यपुस्तके I. राघववेळ – नामदेव कांबळे II. माज्या जल्माची चित्तरकथा – शांताबाई कांबळे	१५
अध्यापन पद्धती	व्याख्यान, दृक्-श्राव्य सादरीकरण (पॉवर पॉइन्ट सादरीकरण), स्वाध्याय, कार्यशाळा, प्रात्यक्षिक, इ.	
संदर्भग्रंथ	१. मेश्राम, केशव, 'अक्षर भाकिते', स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद, १९९९ २. बागूल, बाबुराव, 'दलित साहित्य: आजचे क्रांतिविज्ञान', बुध्दिस्ट पब्लिशिंग हाऊस नागपुर, १९८१ ३. पगारे, म. सु., दलित साहित्याचा इतिहास, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव, २००५ ४. डांगळे, अर्जुन, 'दलित साहित्य: एक अभ्यास', ५. कवठेकर, बाळकृष्ण, 'दलित साहित्य: एक आकलन', अजब पुस्तकालय कोल्हापुर, १९८१ ६. भगत, दत्ता, 'दलित साहित्य: दिशा आणि दिशांतर', अभय प्रकाशन नांदेड, १९९२ ७. सांगोलेकर, अविनाश, 'दलित साहित्य: उगम आणि विकास' प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २०१०	

	<p>८. संपा. कुलकर्णी गो. म, 'दलित साहित्य: प्रवाह व प्रतिक्रिया' प्रतिमा प्रकाशन पुणे, १९८६</p> <p>९. फडके, भालचंद्र, 'दलित साहित्य: वेदना व विद्रोह', वनी प्रकाशन दिल्ली, २०१०</p> <p>१०. मांडे, प्रभाकर, 'दलित साहित्याचे निराळेपण', धारा प्रकाशन औरंगाबाद, १९७९</p> <p>११. जाधव, रा. ग., 'निळी पहाट', प्रज्ञा पाठशाळा मंडळ, वाई, १९७८</p> <p>१२. महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका, दलित साहित्य विशेषांक, दिवाळी, १९८७</p> <p>१३. साहित्य : 'ग्रामीण आणि दलित (मदन कलकर्णी गौरवग्रंथ- ईश्वर नंदपुरे)', विजय प्रकाशन नागपूर, २००२</p>
<p>शैक्षणिक फलित (ब्लूमस टॅक्सोनोमीनुसार)</p>	<p>१. बदलत जाणाऱ्या साहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करतो.</p> <p>२. दलित साहित्याचे स्वरूप उलगडून दाखवतो.</p> <p>३. 'साहित्यातील समाजसापेक्षता' या विषयावर विवेचक भाष्य करतो.</p> <p>४. मराठीतील दलित साहित्याकांचा सोदाहरण परिचय करून देतो.</p>

